

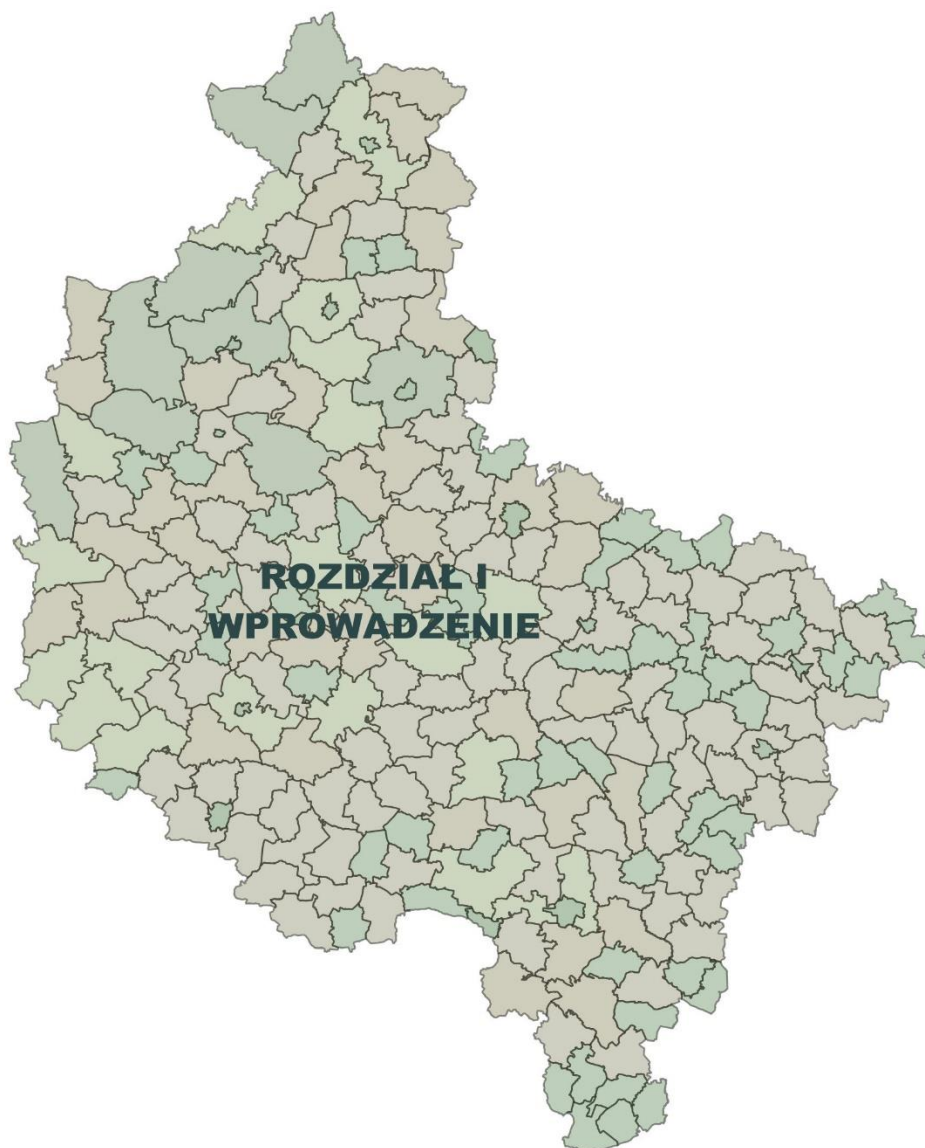
**Analiza struktury własności i sposobu
użytkowania gruntów w województwie
wielkopolskim wg stanu na 1.01.2019 r.**

**Urząd Marszałkowski Województwa
Wielkopolskiego
Biuro Geodety Województwa**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	4
1. Wstęp.....	5
2. Podstawowe pojęcia	5
3. Mapa administracyjna województwa wielkopolskiego	8
4. Zestawienie powierzchni powiatów i miast na prawach powiatu	9
II. STRUKTURA ZMIAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW	10
1. Podział na grupy rejestrowe.....	11
2. Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa wg stanu na 1.01.2019 r.	12
3. Struktura własności gruntów w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2019 r	13
4. Struktura zmian własności gruntów Skarbu Państwa; Osób fizycznych	13
5. Struktura zmian własności gruntów Gmin; Spółdzielni; Spółek prawa handlowego i innych	14
6. Struktura zmian własności gruntów Kościołów i związków wyznaniowych; Wspólnot gruntowych.....	14
7. Struktura gruntów Skarbu Państwa	15
8. Struktura gruntów Województwa	15
9. Struktura gruntów Powiatów.....	16
10. Struktura gruntów Gmin	16
11. Struktura gruntów Osób fizycznych	17
12. Struktura gruntów Wspólnot gruntowych	17
13. Struktura gruntów Spółdzielni	18
14. Struktura gruntów Spółek prawa handlowego i innych podmiotów	18
15. Struktura gruntów Kościołów i związków wyznaniowych	19
16. Struktura zmian własności gruntów rolnych	19
17. Struktura zmian własności lasów	20
18. Struktura zmian własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	20
19. Struktura zmian własności gruntów pod wodami	21
III. STRUKTURA ZMIAN SPOSOBU UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	22
1. Podział użytków gruntowych	23
2. Struktura użytków gruntowych wg stanu na 1.01.2017 r i na 1.01.2019 r.....	27
3. Struktura gruntów rolnych	28
4. Struktura zmian gruntów rolnych	28
5. Struktura zmian lasów	29
6. Struktura zmian gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	29
7. Struktura zmian gruntów pod wodami; użytków ekologicznych; terenów różnych	30
IV. STRUKTURA GRUNTÓW UŻYTKOWANYCH ROLNICZO I LASÓW.....	31
1. Struktura gruntów rolnych	32
2. Struktura gruntów leśnych	33
3. Zmiany w strukturze gruntów użytkowanych rolniczo	33
4. Zmiany w strukturze użytków rolnych i lasów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	34
5. Zmiany w strukturze użytków rolnych i lasów Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe ...	34
6. Zmiany w strukturze użytków rolnych i lasów wchodzących w skład gospodarstw rolnych Osób fiz.	35
7. Zmiany w strukturze użytków rolnych i lasów Rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich związków	35
V. STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH	36
1. Przynależność gruntów ornych do poszczególnych klas.....	37
2. Struktura użytków rolnych (gruntów ornych) z podziałem na klasy gleboznawcze.....	38
wg stanu na 1.01.2019 r	

3. Zmiany w strukturze użytków rolnych (gruntów ornych) z podziałem na klasy gleboznawcze.....	39
w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 r, 1.01.2019 r	
4. Przynależność łąk trwałych i pastwisk trwałych do poszczególnych klas.....	39
5. Struktura użytków rolnych (łąk) z podziałem na klasy gleboznawcze wg stanu na 1.01.2019 r.	40
6. Zmiany w strukturze użytków rolnych (łąk) z podziałem na klasy gleboznawcze.....	41
w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 r, 1.01.2019 r	
7. Struktura użytków rolnych (pastwisk) z podziałem na klasy gleboznawcze wg stanu na 1.01.2019 r.	41
8. Zmiany w strukturze użytków rolnych (pastwisk) z podziałem na klasy gleboznawcze.....	42
w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 r, 1.01.2019 r	
VI. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	43

Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie struktury własności i sposobu użytkowania gruntów województwa wielkopolskiego. Opracowanie powstało w związku z realizacją zadań Marszałka Województwa w zakresie art. 7c ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2019 r. poz. 725 t.j. ze zm.) obejmującego:

- analizę zmian w strukturze agrarnej oraz programowanie i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych;
- monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji;
- sporządzanie wojewódzkich zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

Analizy przeprowadzono w oparciu o wojewódzkie zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków sporządzane na podstawie wykazów gruntów, wykazów budynków i wykazów lokali, na dzień 1 stycznia każdego roku. Zbiorcze zestawienia gruntów oprócz pól powierzchni wynikających z ewidencji gruntów (powierzchnie ewidencyjne) zawierają pola powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (powierzchnie geodezyjne). Powierzchnie ewidencyjne użytków gruntowych w zestawieniach zbiorczych gruntów wyrównuje się na zasadach proporcjonalności do powierzchni geodezyjnych. Ze względu na niezmienność powierzchni geodezyjnych przyjęto je do przeprowadzenia analiz w niniejszym opracowaniu.

Analizie poddano dane ewidencyjne według stanu na 1 stycznia 2019 r. oraz dla zbadania zmian zachodzących we władaniu gruntami i sposobie użytkowania gruntów wykorzystano wyniki zestawienia zbiorczego danych objętych ewidencją gruntów i budynków według stanu na 1.01.2017 r.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje problematykę gospodarowania przestrzenią począwszy od zmian w strukturze własności po sposoby użytkowania gruntów.

Celem opracowania jest stan władania i użytkowania gruntami na 1 stycznia 2019 r. oraz przedstawienie analiz, które mogą posłużyć do zdiagnozowania kierunków i zmian w strukturze agrarnej jakie zachodziły na przestrzeni ostatnich 2 lat na terenie województwa wielkopolskiego.

PODSTAWOWE POJĘCIA

Zdefiniowane podstawowe pojęcia występujące w niniejszym opracowaniu.

Ewidencja gruntów i budynków - system informacyjny zapewniający gromadzenie, aktualizację oraz udostępnianie, w sposób jednolity dla kraju, informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych podmiotach władających lub gospodarujących tymi gruntami, budynkami lub lokalami w rozumieniu

przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 725).

Grupy rejestrowe - odpowiednio posegregowane i zebrane według określonych zasad jednostki rejestrowe gruntów, budynków i lokali. Dla celów ewidencji gruntów i budynków, właścicieli nieruchomości i władających dzieli się na 15 grup rejestrowych. W ramach rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393) właścicieli nieruchomości i władających, zwanych „podmiotami ewidencyjnymi” dzieli się na 15 grup rejestrowych.

Podgrupy rejestrowe - wydzielone w ramach grupy rejestrowej osoby, organy i jednostki organizacyjne posiadające prawa do nieruchomości.

Jednostka ewidencyjna – obszar gruntów położonych w granicach administracyjnych gminy, a w przypadku gdy w skład gminy wchodzi miejscowość o statusie miasta - również w granicach administracyjnych miasta w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393). Jednostka ewidencyjna dzieli się na obręby ewidencyjne.

Obręb ewidencyjny – w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393) jest to jednostka powierzchniowa podziału kraju wyodrębniona dla celów ewidencji gruntów i budynków, stanowiąca część jednostki ewidencyjnej określona przez nazwę i numer lub wyłącznie przez numer. Na obszarach wiejskich obręb powinien obejmować obszar wsi oraz przyległe do tej jednostki osadniczej i z nią związane obiekty fizjograficzne. Na obszarach miast obręb może obejmować całe miasto lub jego wydzieloną część, w szczególności w granicach dzielnicy, osiedla, zespołu urbanistycznego lub obiektu fizjograficznego.

Powierzchnia ewidencyjna - powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393).

Powierzchnia geodezyjna - powierzchnia jednostek podziału terytorialnego państwa według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393).

Struktura agrarna - procentowy udział grup obszarowych gospodarstw w ogólnej powierzchni gospodarstw, grup gospodarstw.

Struktura użytkowania gruntów - udział powierzchni poszczególnych użytków gruntowych w ogólnej powierzchni gruntów na danym obszarze.

Struktura użytków rolnych - udział powierzchni poszczególnych użytków rolnych w ogólnej powierzchni tych użytków na danym obszarze.

Struktura władania gruntami - udział poszczególnych form władania w ogólnej powierzchni gruntów.

Użytek gruntowy - część powierzchni ziemi użytkowana w sposób jednolity.

Użytki rolne – wszystkie tereny w obrębie gospodarstwa rolnego lub danego regionu wykorzystywane do produkcji roślinnej, ogrodniczej lub zwierzęcej.

Zbiorcze zestawienie gruntów – opracowane w ramach Zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków, spis danych o ogólnej powierzchni i wartości gruntów wchodzących w skład poszczególnych jednostek rejestrowych z podziałem na użytki gruntowe Opracowane na podstawie wykazów gruntów, wg stanu na dzień 1 stycznia każdego roku, zachowujące formę i zakres treści tych wykazów – w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393)

Mapa administracyjna województwa wielkopolskiego

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI POWIATÓW WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
(WG STANU NA 1 STYCZNIA 2019 r.)

Lp.	Powiat	Symbol teryt. GUS	Powierzchnia ewidencyjna (ha) ¹	Powierzchnia geodezyjna (ha) ²
1	chodzieski	3001	68 452	68 506
2	czarnkowsko-trzcianecki	3002	181 034	180 605
3	gnieźniński	3003	125 551	125 503
4	gostyński	3004	80 513	81 025
5	grodziski	3005	64 132	64 187
6	jarociński	3006	58 536	58 729
7	kaliski	3007	115 959	115 999
8	kępiński	3008	60 653	60 826
9	kolski	3009	100 961	101 071
10	koniński	3010	157 693	157 824
11	kościański	3011	71 941	72 242
12	krotoszyński	3012	71 038	71 368
13	leszczyński	3013	80 318	80 581
14	międzychodzki	3014	73 583	73 644
15	nowotomyski	3015	100 805	101 362
16	obornicki	3016	70 996	71 104
17	ostrowski	3017	115 745	116 012
18	ostrzeszowski	3018	77 066	77 263
19	pilski	3019	126 468	126 821
20	pleszewski	3020	71 024	71 307
21	poznański	3021	189 636	189 988
22	rawicki	3022	55 141	55 352
23	stąpecki	3023	83 653	83 801
24	szamotulski	3024	111 614	111 929
25	średzki	3025	62 087	62 386
26	śremski	3026	57 147	57 410
27	turecki	3027	92 963	92 943
28	wągrowiecki	3028	103 931	103 965
29	wolsztyński	3029	67 768	67 973
30	wrześiński	3030	70 241	70 357
31	złotowski	3031	165 856	166 017
ZESTAWIENIE POWIERZCHNI MIAST NA PRAWACH POWIATU (WG STANU NA 1 STYCZNIA 2019 r.)				
32	m. Kalisz	3061	6937	6942
33	m. Konin	3062	8230	8231
34	m. Leszno	3063	3185	3186
35	m. Poznań	3064	26180	26191
POWIERZCHNIA OGÓLNA			2 977 039	2 982 650

¹ powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków

² powierzchnia według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego kraju

PODZIAŁ NA GRUPY REJESTROWE

Podział na grupy rejestrowe został wprowadzony do ewidencji gruntów i budynków rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393)

Podział grup rejestrowych – właścicieli nieruchomości i władających (zwanymi „podmiotami ewidencyjnymi”):

- 1) **grupa 1** - Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 2) **grupa 2** - Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 3) **grupa 3** - jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne;
- 4) **grupa 4** - gminy i związki międzygminne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 5) **grupa 5** - gminy i związki międzygminne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 6) **grupa 6** - jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- 7) **grupa 7** - osoby fizyczne;
- 8) **grupa 8** - spółdzielnie;
- 9) **grupa 9** - kościoły i związki wyznaniowe;
- 10) **grupa 10** - wspólnoty gruntowe;
- 11) **grupa 11** - powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 12) **grupa 12** - powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 13) **grupa 13** - województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 14) **grupa 14** - województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 15) **grupa 15** - spółki prawa handlowego i inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1-14.

W celu większej przejrzystości, na potrzeby niniejszego opracowania, przedstawione wyżej 15 grup rejestrowych zgeneralizowano do 9 grup podmiotów ewidencyjnych:

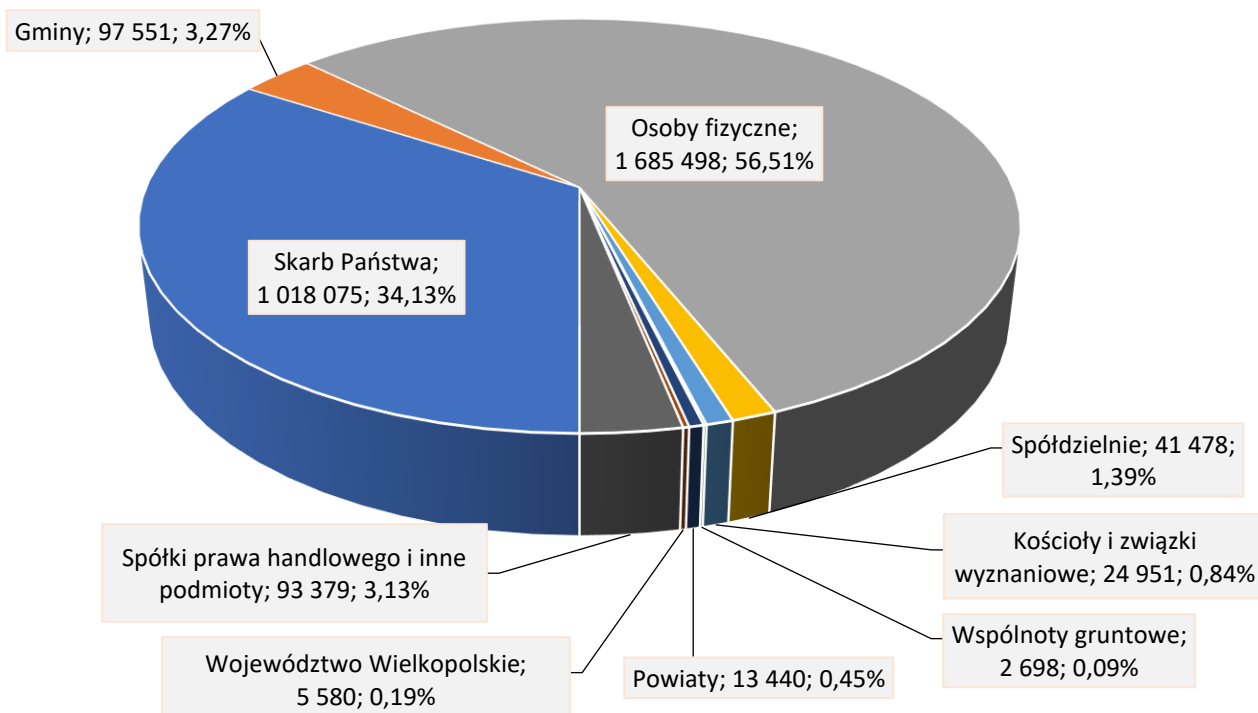
- 1) **Skarb Państwa** - powstała z sumowania gruntów grup rejestrowych nr: 1, 2, 3 – tj. gruntów, których właścicielem jest Skarb Państwa, niezależnie od sposobu ich władania;
- 2) **Gminy** - powstała z sumowania gruntów grup rejestrowych nr: 4, 5 i podgrupy rejestrowej 6.1 - gruntów których właścicielem są gminy, niezależnie od sposobu ich władania;
- 3) **Osoby fizyczne** – odpowiadające grupie rejestrowej nr 7;
- 4) **Spółdzielnie** - odpowiadające grupie rejestrowej nr 8;
- 5) **Kościoły i związki wyznaniowe** - odpowiadające grupie rejestrowej nr 9;
- 6) **Wspólnoty gruntowe** - odpowiadające grupie rejestrowej nr 10;
- 7) **Powiaty** - powstała z sumowania gruntów grup rejestrowych nr: 11, 12 i podgrupy rejestrowej 6.2 - gruntów których właścicielem są powiaty, niezależnie od sposobu ich władania;
- 8) **Województwo** - powstała z sumowania gruntów grup rejestrowych nr: 13, 14 i podgrupy rejestrowej 6.3 - gruntów których właścicielem jest województwo, niezależnie od sposobu władania;
- 9) **Spółki prawa handlowego i inne podmioty** – odpowiadające grupie rejestrowej nr 15.

Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa wielkopolskiego

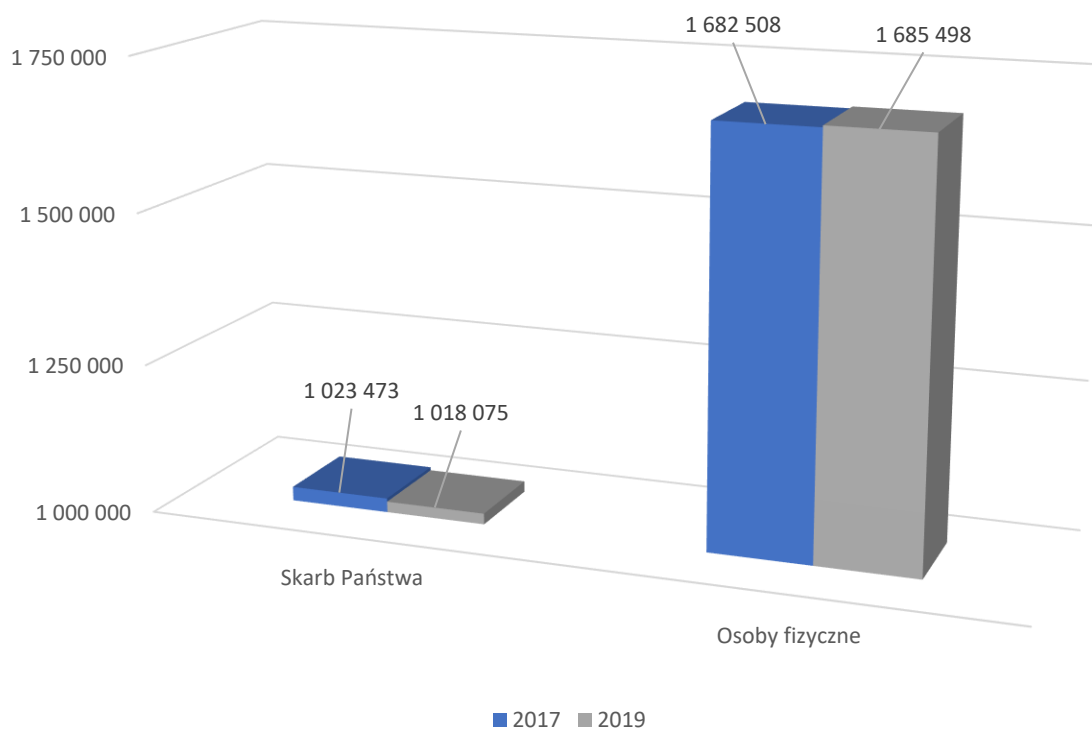
(wg stanu na 1 stycznia 2019 r.)

Nr Grupy	Nazwa Grupy rejestrowej	Powierzchnia ewidencyjna (ha) 2019r.	Powierzchnia geodezyjna (ha) 2019r.
Gr. 1	Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	975 585	977 424
Gr. 2	Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	33 784	33 848
Gr. 3	Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	7 175	7 189
Gr. 4	Gminy i związki międzygminne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	89 559	89 728
Gr. 5	Gminy i związki międzygminne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	7 581	7 595
Gr. 6	Jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne	429	430
Podgrupa rejestrowa 6.1	<i>Jednoosobowe spółki gmin i inne gminne osoby prawne</i>	252	252
Podgrupa rejestrowa 6.2	<i>Jednoosobowe spółki powiatów i inne powiatowe osoby prawne</i>	55	55
Podgrupa rejestrowa 6.3	<i>Jednoosobowe spółki województw i inne wojewódzkie osoby prawne</i>	122	122
Gr. 7	Osoby fizyczne	1 681 924	1 685 095
Gr. 8	Spółdzielnie	41 390	41 468
Gr. 9	Kościóły i związki wyznaniowe	24 900	24 947
Gr. 10	Wspólnoty gruntowe	2 694	2 699
Gr. 11	Powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	13 348	13 373
Gr. 12	Powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	13	13
Gr. 13	Województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	5 351	5 361
Gr. 14	Województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	98	98
Gr. 15	Spółki prawa handlowego i inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1-14	93 206	93 382

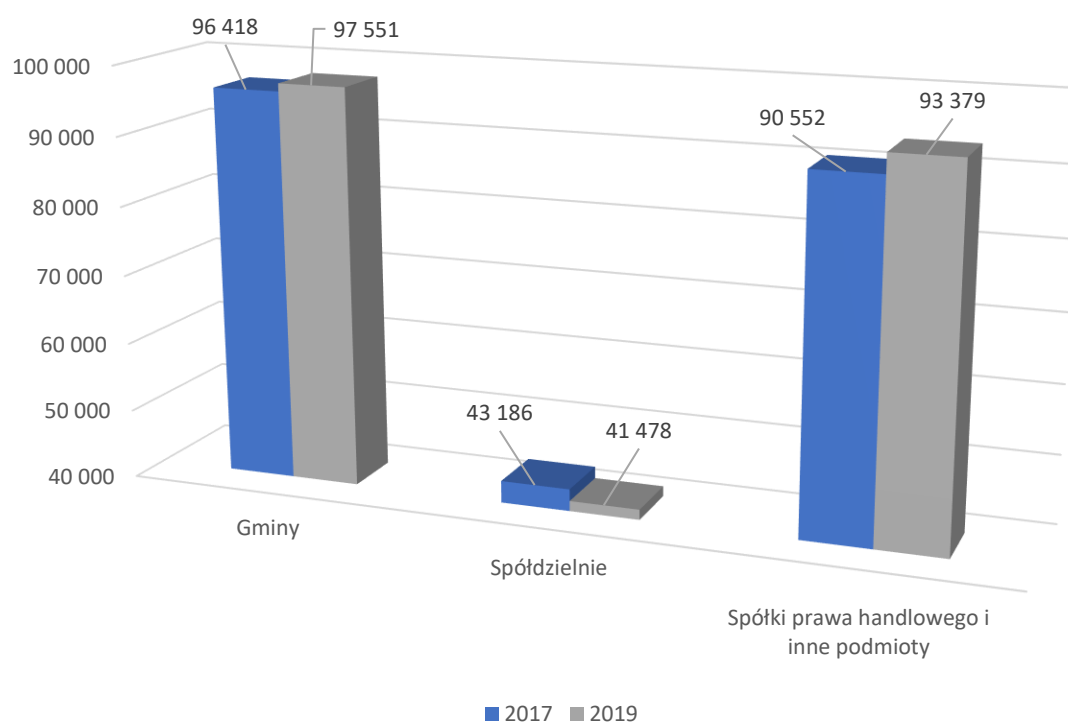
Struktura własności gruntów w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2019 r.

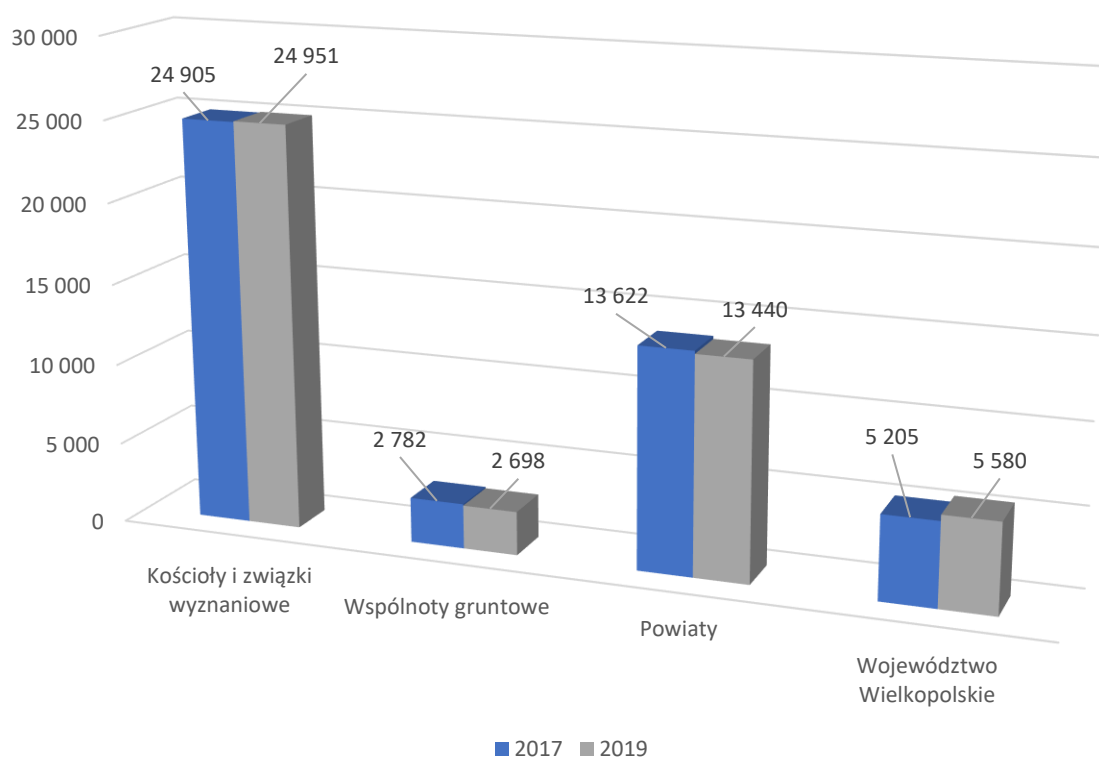
Struktura zmian własności gruntów Skarbu Państwa i osób fizycznych w województwie wielkopolskim

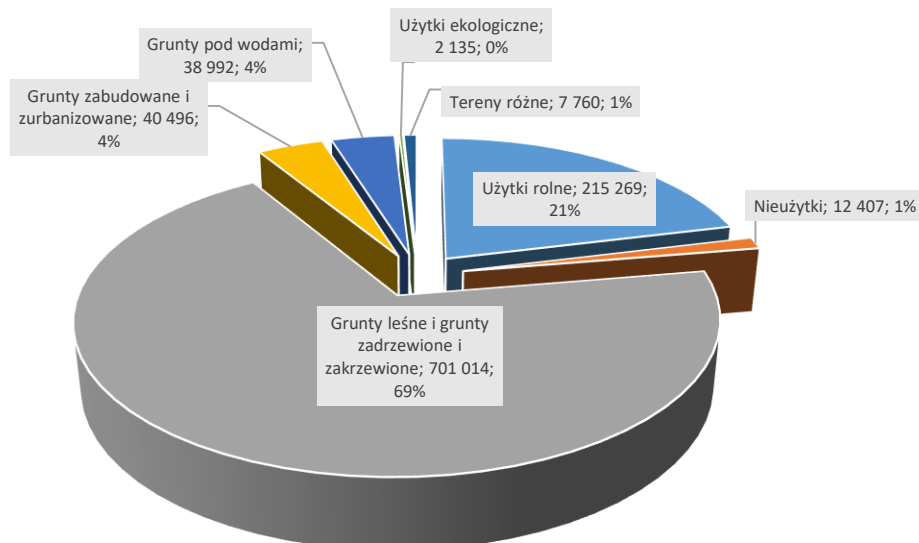
Struktura zmian własności gruntów: Gmin, Spółdzielni oraz Spółek prawa handlowego i innych podmiotów w województwie wielkopolskim

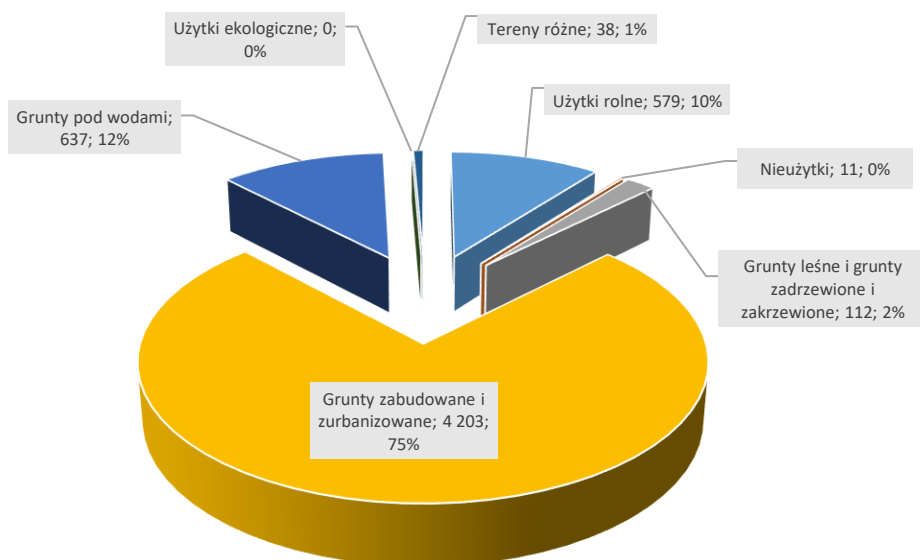
Struktura zmian własności gruntów: Kościołów i związków wyznaniowych, Wspólnot gruntowych, Powiatów oraz Województwa w województwie wielkopolskim

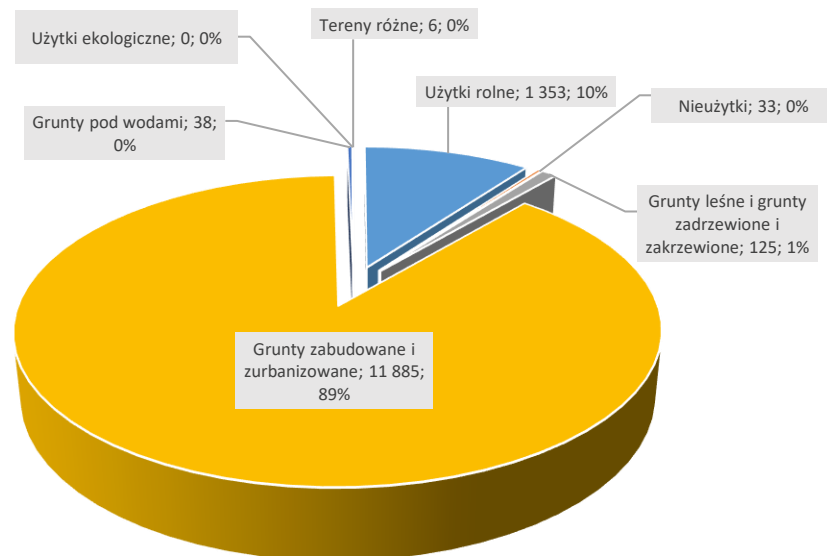
**Struktura gruntów Skarbu Państwa w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

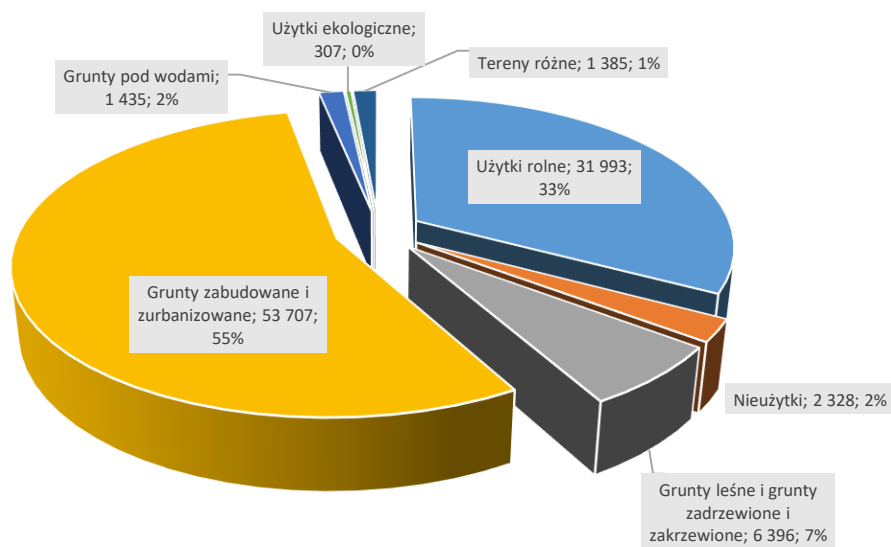
**Struktura gruntów Województwa w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

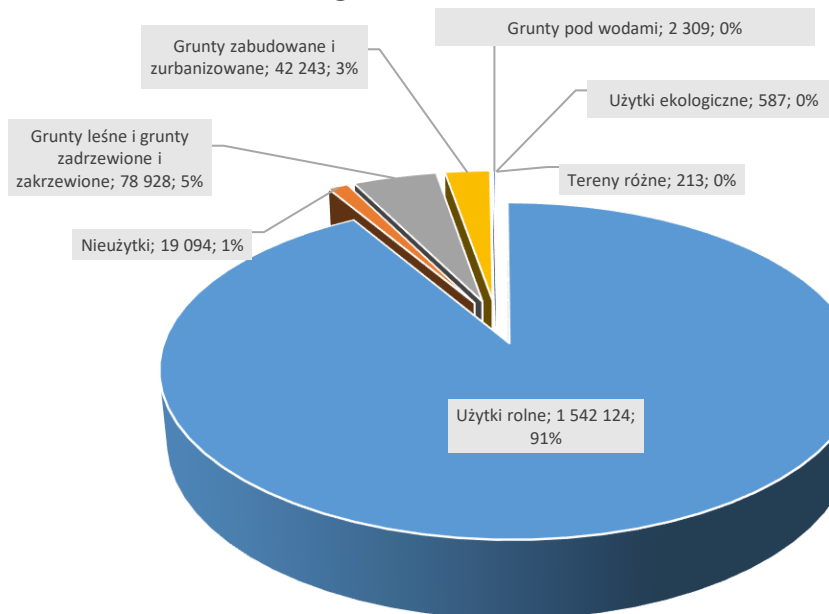
**Struktura gruntów powiatów w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

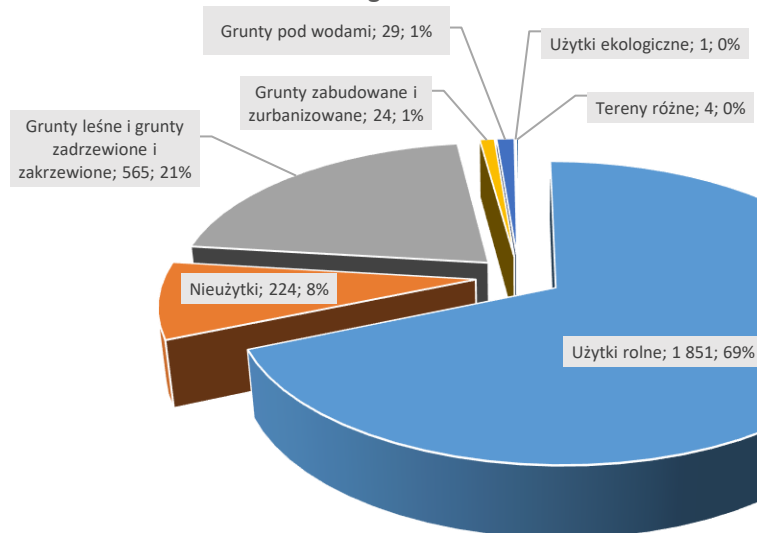
**Struktura gruntów gmin w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

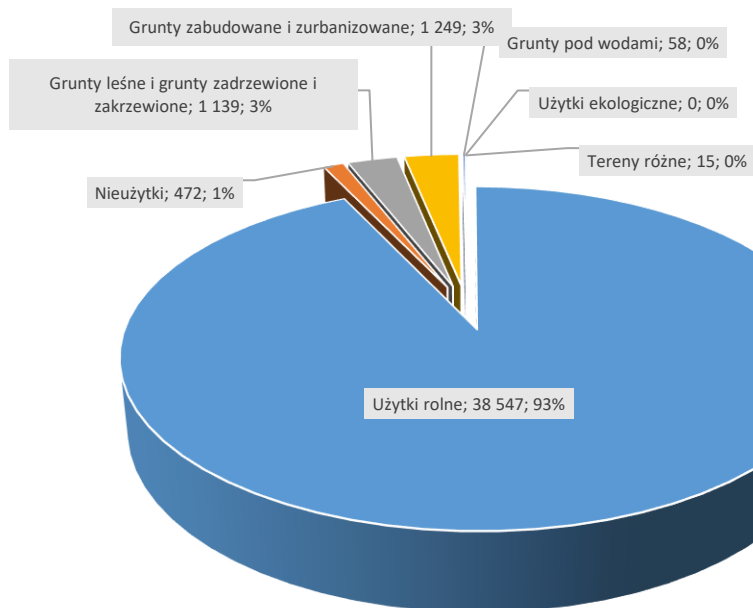
**Struktura gruntów osób fizycznych w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

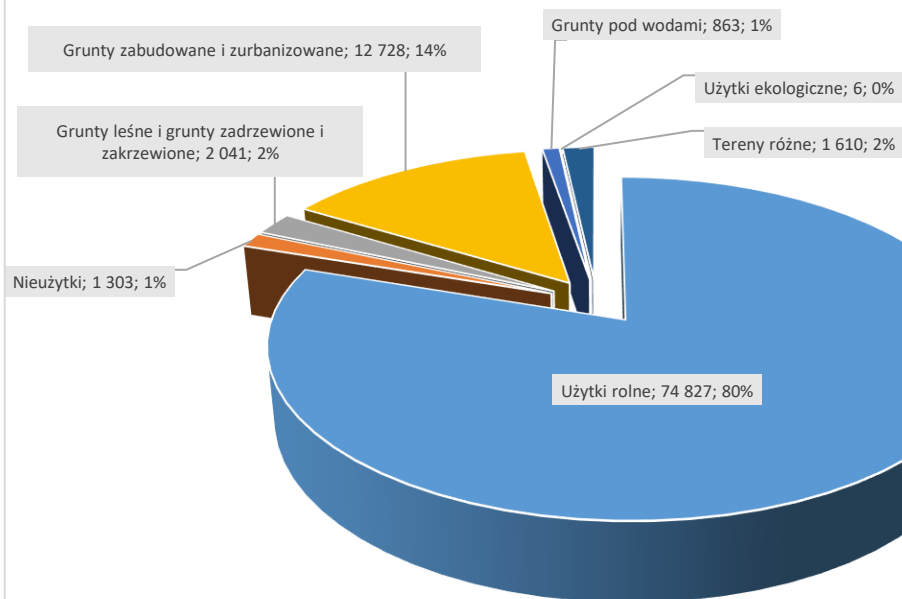
**Struktura gruntów wspólnot gruntowych w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

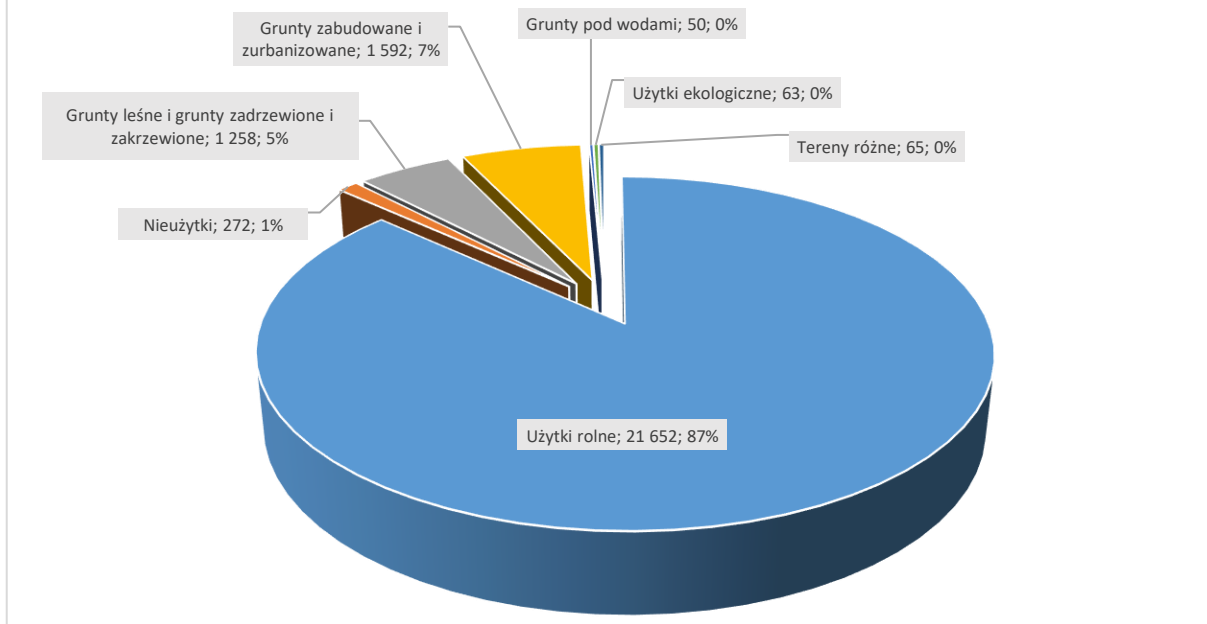
**Struktura gruntów spółdzielni w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

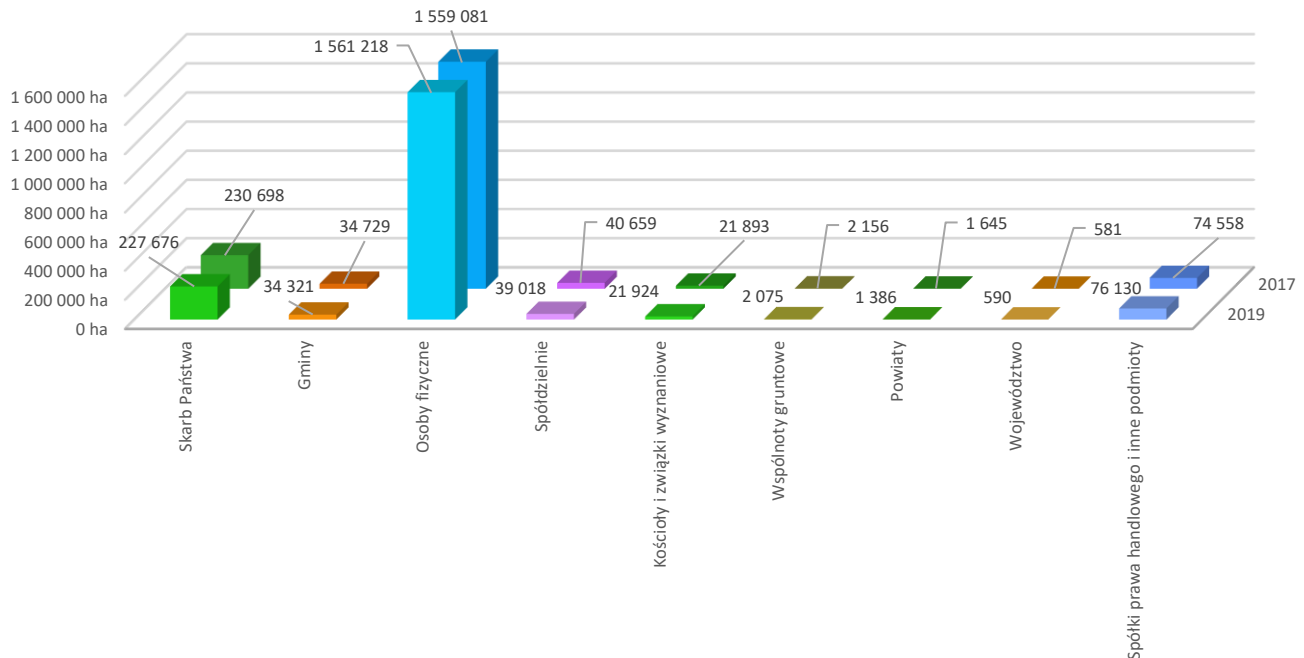
**Struktura gruntów spółek prawa handlowego i innych podmiotów w województwie wielkopolskim
wg stanu na dzień 1.01.2019r.**

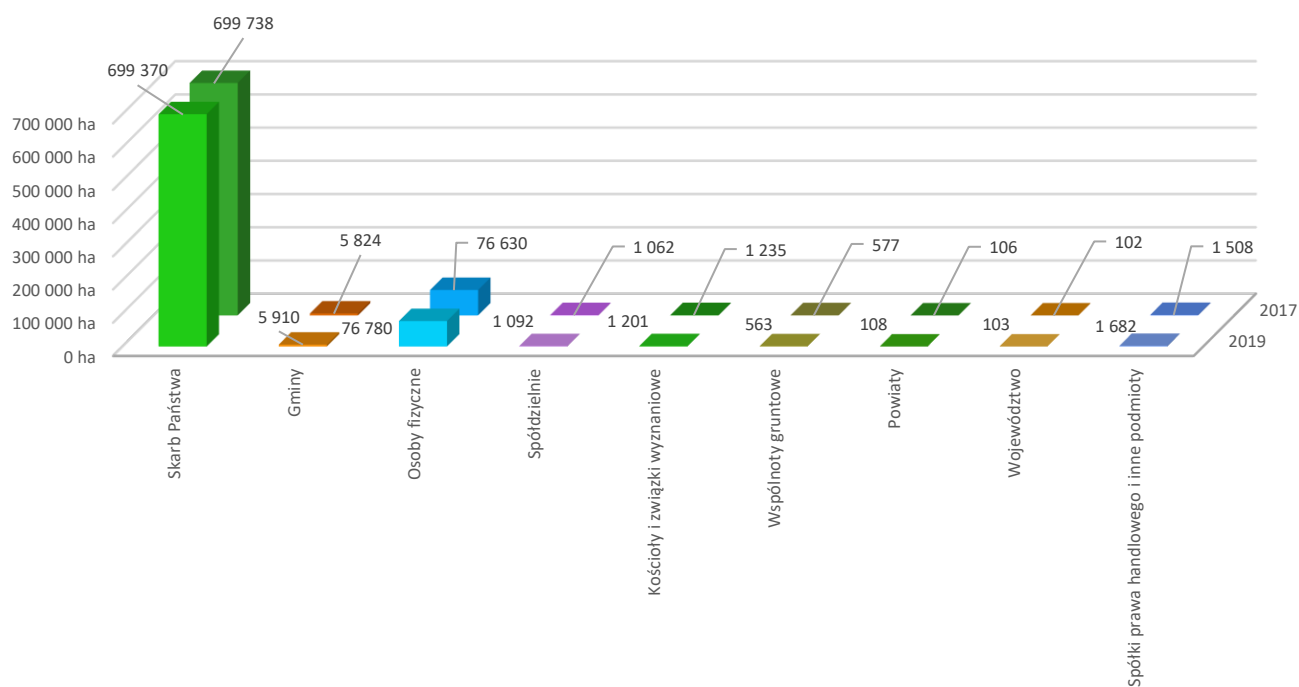
Struktura gruntów kościołów i związków wyznaniowych w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2019r.

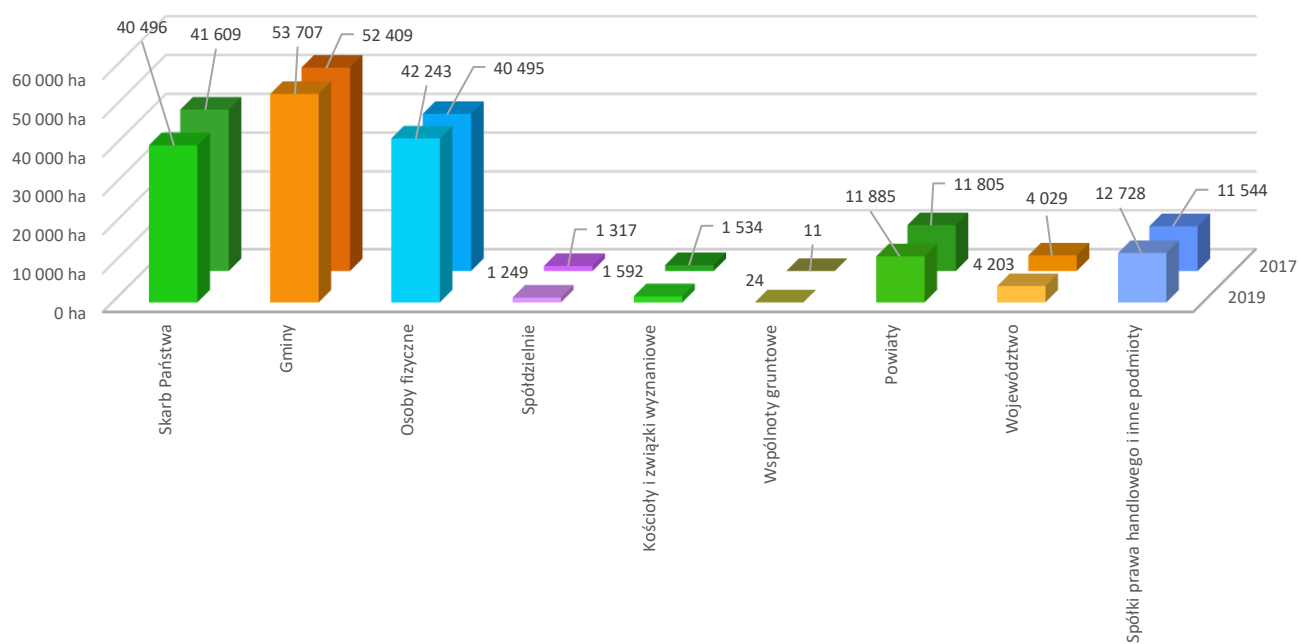
Struktura zmian własności gruntów rolnych (użytki rolne, nieużytki)

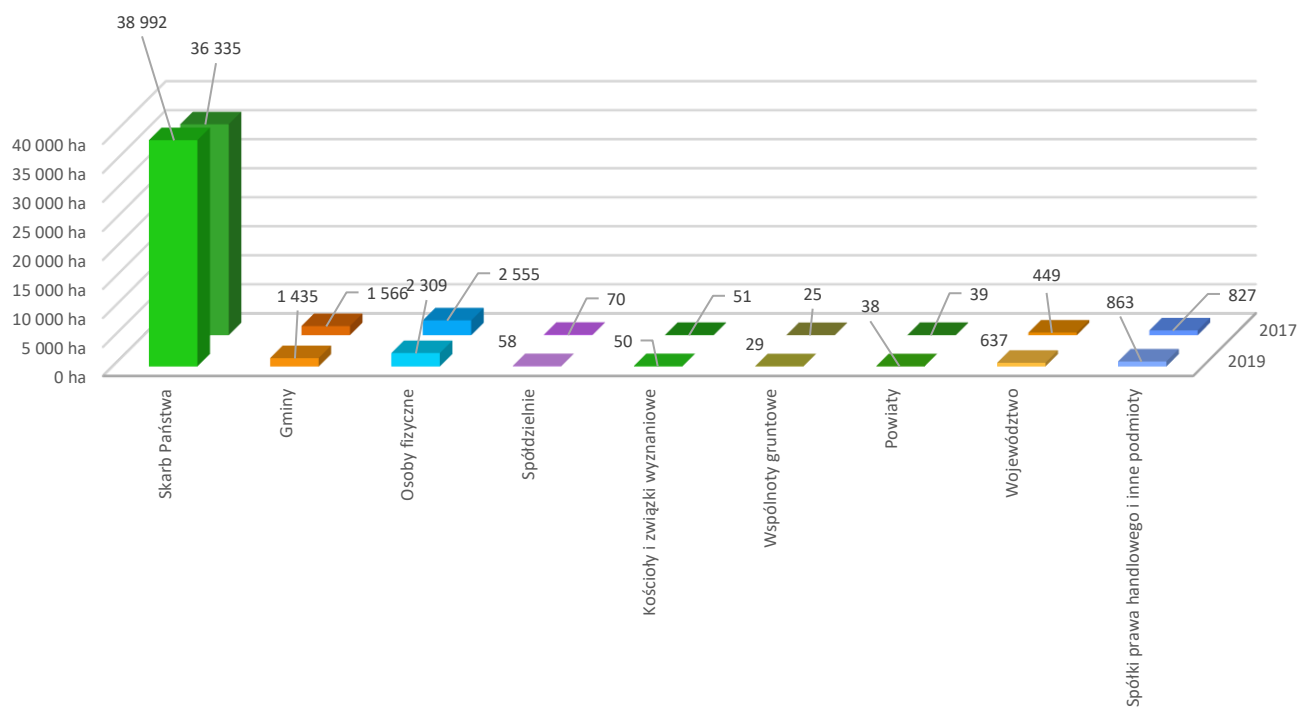
Struktura zmian własności lasów

Struktura zmian własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych

Struktura zmian własności gruntów pod wodami

PODZIAŁ UŻYTKÓW GRUNTOWYCH

Przyjęty w niniejszym opracowaniu podział użytków gruntowych, jest zgodny ze strukturą zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków w (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 393)

I. Grunty rolne

1. użytki rolne

1) Grunty orne

Do gruntów ornych zalicza się grunty:

- 1) poddane stałej uprawie mechanicznej mającej na celu produkcję rolniczą lub ogrodniczą;*
- 2) nadające się do uprawy, o której mowa w pkt 1, ale zajęte pod plantacje chmielu, wikliny lub drzew ozdobnych, w tym choinek, oraz szkółki ozdobnych drzew lub krzewów, lub na których urządzone zostały rodzinne ogrody działkowe;*
- 3) zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające produkcję rolniczą lub ogrodniczą i położone poza działką siedliskową;*
- 4) utrzymywane w postaci ugoru lub odłogowane.*

2) Sady

Do sadów zalicza się grunty o powierzchni co najmniej 0,1000 ha, na których w zwartym nasadzeniu rosną drzewa owocowe lub krzewy owocowe (minimum 600 drzew lub 2000 krzewów na 1 ha) lub na których założone zostały szkółki owocowych drzew lub krzewów lub winnice.

3) Łąki trwałe

Do łąk trwałych zalicza się grunty pokryte zwartą wieloletnią roślinnością, złożoną z licznych gatunków traw, roślin motylkowych i ziół, tworzących ruń łąkową, systematycznie koszoną, a w rejonach górskich - hale i połoniny z zasady koszone.

4) Pastwiska trwałe

Do pastwisk trwałych zalicza się grunty pokryte podobną jak na łąkach roślinnością, na których z reguły wypasane są zwierzęta gospodarskie, a w rejonach górskich hale i połoniny, które z zasady nie są koszone, lecz na których wypasane są zwierzęta gospodarskie, w tym grunty zajęte pod urządzenia wspomagające hodowlę zwierząt gospodarskich, takie jak wiaty oraz kojce dla tych zwierząt, położone poza działką siedliskową.

5) Grunty rolne zabudowane

Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się grunty zajęte pod:

- 1) budynki przeznaczone do produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej, w szczególności: spichlerze, przechowalnie owoców i warzyw, stodoły, budynki inwentarskie, budynki na sprzęt rolniczy, magazyny i sortownie ryb, wylęgarnie ryb, podchowalnie ryb, wędzarnie, przetwornie, chłodnie, a także budowle i urządzenia rolnicze, w szczególności: zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, płyty do składowania obornika, silosy na kiszonki, silosy na zboże i pasze, komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego, a także instalacje służące do otrzymywania biogazu rolniczego, place składowe, place postojowe i manewrowe dla maszyn rolniczych;*
- 2) budynki przeznaczone do przetwórstwa rolno-spożywczego, z wyłączeniem gruntów zajętych pod przemysłowe zakłady przetwórstwa rolniczego bazujących na surowcach pochodzących spoza gospodarstwa rolnego, w skład którego wchodzi te budynki;*
- 3) budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia, takie jak: komórki, garaże, szopy, kotłownie, podwórza, śmietniki, składowiska odpadów, jeżeli z gruntami, budynkami, budowlami lub urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, tworzą zorganizowaną całość gospodarczą i są położone w tej samej miejscowości lub w bezpośrednim sąsiedztwie w miejscowości sąsiedniej.*

Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się także:

- 1) grunty położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń, i niewykorzystywane na inny cel, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty, kwietniki, warzywniki;*
- 2) grunty zajęte pod budynki, budowle i urządzenia, o których mowa w ust. 1, niewykorzystywane obecnie do produkcji rolniczej, jeżeli grunty te nie zostały wyłączone z produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U z 2017 r. poz. 1161 t.j.).*

3 W przypadku gdy w skład siedliska usytuowanego na gruncie rolnym wchodzi wyłącznie budynek mieszkalny i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, to grunt w granicach tego siedliska zalicza się do gruntów rolnych zabudowanych, jeżeli z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo z decyzji o warunkach zabudowy wydanej w związku z budową

tego budynku wynika, że przeznaczony jest tylko pod zabudowę zagrodową, albo też z projektu budowlanego stanowiącego załącznik do ważnego pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy upoważniającego do rozpoczęcia budowy wynika, że na gruncie tym mogą być budowane budynki i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

6) Grunty pod stawami

Do gruntów pod stawami zalicza się grunty pod zbiornikami wodnymi (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód), wyposażonymi w urządzenia hydrotechniczne nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb, obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz tereny przyległe do stawów i z nimi związane, a należące do obiektu stawowego.

7) Grunty pod rowami

Do gruntów pod rowami zalicza się grunty zajęte pod otwarte rowy pełniące funkcje urządzeń melioracji wodnych szczegółowych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej.

8) Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych

Do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych zalicza się grunty, będące enklawami lub półenklawami użytków rolnych, na których znajdują się śródpolne skupiska drzew i krzewów lub tylko drzew, w wieku powyżej 10 lat, niezaliczone do lasów lub sadów.

2. Nieużytki

Do nieużytków zalicza się grunty rolne nienadające się bez znacznych nakładów do działalności wytwórczej w rolnictwie, w szczególności:

- 1) bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty);
- 2) piaski (piaski ruchome, piaski nadbrzeżne, wydmy);
- 3) naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska, zapadliska, nisze osuwiskowe, piargi;
- 4) grunty pokryte wodami, które nie nadają się do produkcji rybnej (sadzawki, wodopoje, doły potorfowe).

II. Grunty leśne

1. Lasy

Do lasów zalicza się grunty określone jako "las" w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2129 t.j.)

2. Grunty zadrzewione i zakrzewione

Grunty zadrzewionymi i zakrzewionymi są grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze niż 0,1000 ha, a także:

- 1) tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych;
- 2) grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym oraz krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu;
- 3) przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych;
- 4) jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami w sposób naturalny lub sztuczny w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów;
- 5) wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami;
- 6) skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, ale nie wyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi;
- 7) zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy.

III. Grunty zabudowane i zurbanizowane

1. Tereny mieszkaniowe

Do terenów mieszkaniowych zalicza się grunty, niewchodzące w skład gruntów działek siedliskowych:

- 1) zajęte pod budynki zaliczone w PKOB do działu 11 - budynki mieszkalne;
- 2) zajęte pod budynki gospodarcze i techniczne, związane funkcjonalnie z budynkami mieszkalnymi, o których mowa w pkt 1, oraz urządzenia, w szczególności: podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier, zabaw i odpoczynku, studnie, zbiorniki, przewody naziemne, urządzenia do gromadzenia i oczyszczenia ścieków, śmietniki, składowiska odpadów, obiekty małej architektury, ogrodzenia, oczka wodne, ogródki skalne;

- 3) położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń oraz niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod trawniki, rabaty, kwietniki, warzywniki.

2. Tereny przemysłowe

Do terenów przemysłowych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki, zaliczone w PKOB do grupy 125 - budynki przemysłowe i magazynowe, oraz związane z tymi budynkami budowle i urządzenia, w szczególności: wiaty, kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod bazy transportowe i remontowe, stacje transformatorowe, naziemne rurociągi, kolektory i wodociągi, hałdy i wysypiska śmieci, ujęcia wody i oczyszczalnie ścieków.

3. Inne tereny zabudowane

Do innych terenów zabudowanych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki i budowle inne niż zaliczone w PKOB do działu 11 oraz do grupy 125 oraz urządzenia związane z tymi budynkami i budowlami, w szczególności: kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane w innym celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod cmentarze czynne oraz cmentarze nieczynne, ale niezaliczone do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, oraz grzebowiska zwierząt.

4. Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy

1. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy zalicza się grunty:
 - 1) na których została rozpoczęta, lecz nie została zakończona budowa, w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 t.j. ze zm.), powodująca wyłączenie tych gruntów z produkcji rolnej lub leśnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - 2) 2) które w wyniku zabudowy wyłączone zostały z produkcji rolnej lub leśnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ale na których istniejące wcześniej budynki zostały rozebrane, a jednocześnie grunty te przeznaczone są pod zabudowę;
2. Przy ustalaniu konturów zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy bierze się pod uwagę postanowienia decyzji wydanych na podstawie art. 11 oraz art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz treść projektu zagospodarowania działki lub terenu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, stosując odpowiednio zasady dotyczące ustalania konturów terenów mieszkaniowych, terenów przemysłowych oraz innych terenów zabudowanych.
3. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy nie zalicza się gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych

5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

Do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych zalicza się niezajęte pod budynki i związane z nimi urządzenia:

- 1) tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic);
- 2) tereny o charakterze zabytkowym, takie jak: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody;
- 3) tereny sportowe, takie jak: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska, pola golfowe;
- 4) tereny spełniające funkcje rozrywkowe, takie jak: lunaparki, wesołe miasteczka;
- 5) ogrody zoologiczne i botaniczne;
- 6) tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych;
- 7) tereny rodzinnych ogrodów działkowych urządzonych na gruntach, które nie nadają się do upraw rolniczych, w tym na gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.

6. Użytki kopalne

Do użytków kopalnych zalicza się grunty:

- 1) zajęte przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin;*
- 2) wyrobiska po wydobywaniu kopalin;*
- 3) zapadliska i tereny po działalności górniczej*

7. Drogi

- 1. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" zalicza się grunty, które są pasami drogowymi dróg publicznych oraz dróg wewnętrznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470 t.j.).*
- 2. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" nie zalicza się gruntów w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych, jeżeli:*
 - 1) wchodzi w skład gospodarstwa rolnego lub leśnego;*
 - 2) wchodzi w skład działki budowlanej, która nie jest osiedlem mieszkaniowym, dworcem kolejowym lub dworcem komunikacji autobusowej albo też nie jest odrębnym pasem gruntu wydzielonym wyłącznie w celu zapewnienia dostępu tej działki do drogi publicznej.*
- 3. Grunty w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych niezaliczone do użytku gruntowego "drogi" włącza się do:*
 - 1) przyległego użytku rolnego, jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa rolnego;*
 - 2) użytku "las", jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa leśnego;*
 - 3) odpowiedniego użytku z grupy użytków zurbanizowanych i zabudowanych, jeżeli wchodzi w skład działki budowlanej.*

8. Tereny kolejowe

Do terenów kolejowych zalicza się grunty zajęte pod budowlę i inne urządzenia przeznaczone do wykonywania i obsługi ruchu kolejowego: torowiska kolejowe, stacje, rampy, magazyny, bocznice kolejowe itp.

9. Inne tereny komunikacyjne

Do innych terenów komunikacyjnych zalicza się inne niż wymienione w lp. 17 i 18 grunty zajęte w celach komunikacyjnych, a w szczególności pod:

- 1) porty lotnicze oraz budowle i urządzenia służące komunikacji lotniczej;*
- 2) urządzenia portowe, przystanie, budowle i urządzenia służące komunikacji wodnej;*
- 3) budowle i urządzenia kolei linowych;*
- 4) torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską;*
- 5) urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe;*
- 6) wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego.*

10. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych

Do gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych zalicza się grunty, które są własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i zostały wydzielone pod drogi publiczne lub linie kolejowe na podstawie:

- 1) ostatecznych decyzji zatwierdzających podział nieruchomości lub uchwał o scaleniu i podziale nieruchomości, wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65 t.j.), a także prawomocnych orzeczeń sądowych orzekających o podziale nieruchomości;*
- 2) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1474 t.j.);*
- 3) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 9o ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 710, ze zm.);*
- 4) ostatecznych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 t.j. ze zm.), ale na których budowa dróg publicznych lub linii kolejowych nie została zakończona.*

IV. Grunty pod wodami

1. Grunty pod wodami morskimi wewnętrznymi

Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi są grunty pokryte morskimi wodami wewnętrznymi, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2169 t.j.).

2. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi

Do gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi zalicza się grunty pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 t.j.).

3. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi

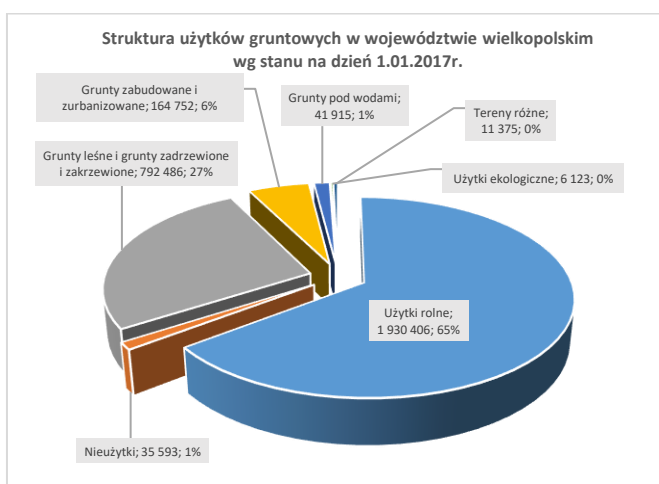
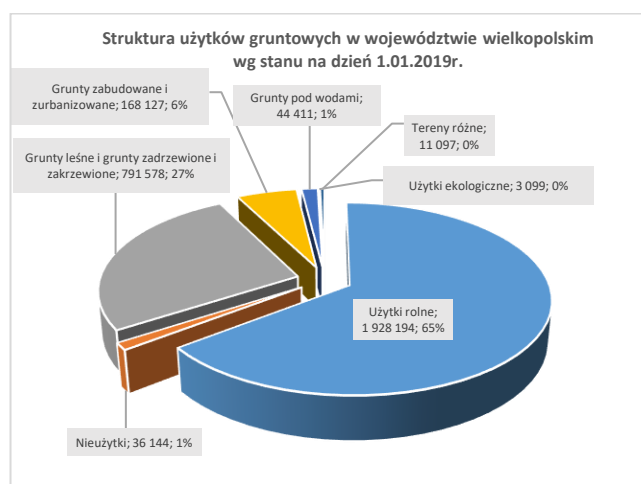
Do gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi zalicza się grunty pokryte wodami powierzchniowymi stojącymi, o których mowa w art. 23 ust. ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, oraz grunty trwale pokryte wodami znajdującymi się w zagłębieniach terenu powstałych w wyniku działalności człowieka, niebędące stawami oraz niezaliczone do nieużytków.

V. Użytki ekologiczne

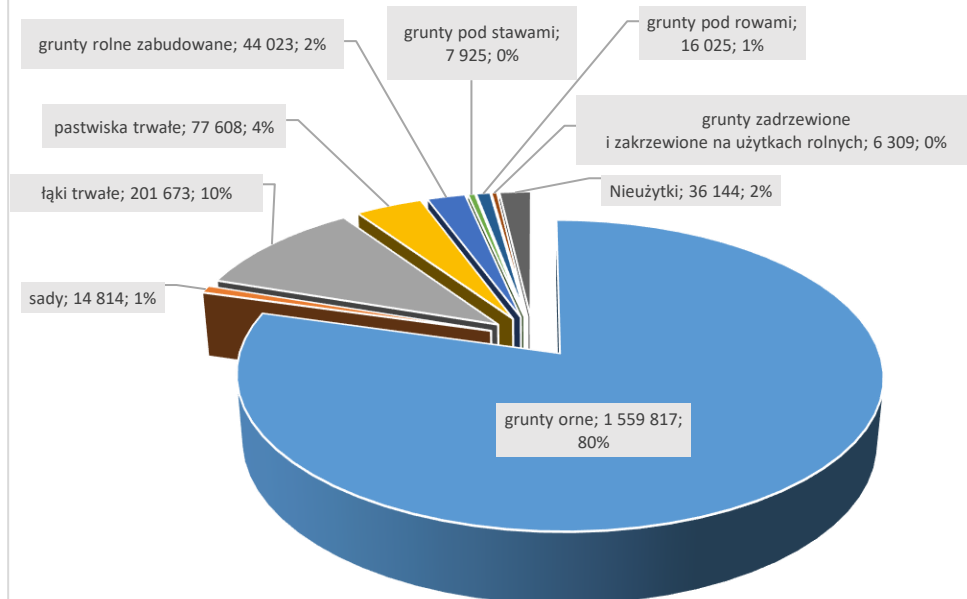
Kontury użytków ekologicznych określa się w ewidencji na podstawie uchwały właściwej rady gminy, podjętej na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z uwzględnieniem uwidocznionych w tej ewidencji konturów użytków gruntowych, które zostały ustalone na podstawie cech gruntów wynikających ze sposobu zagospodarowania lub użytkowania.

VI. Tereny różne

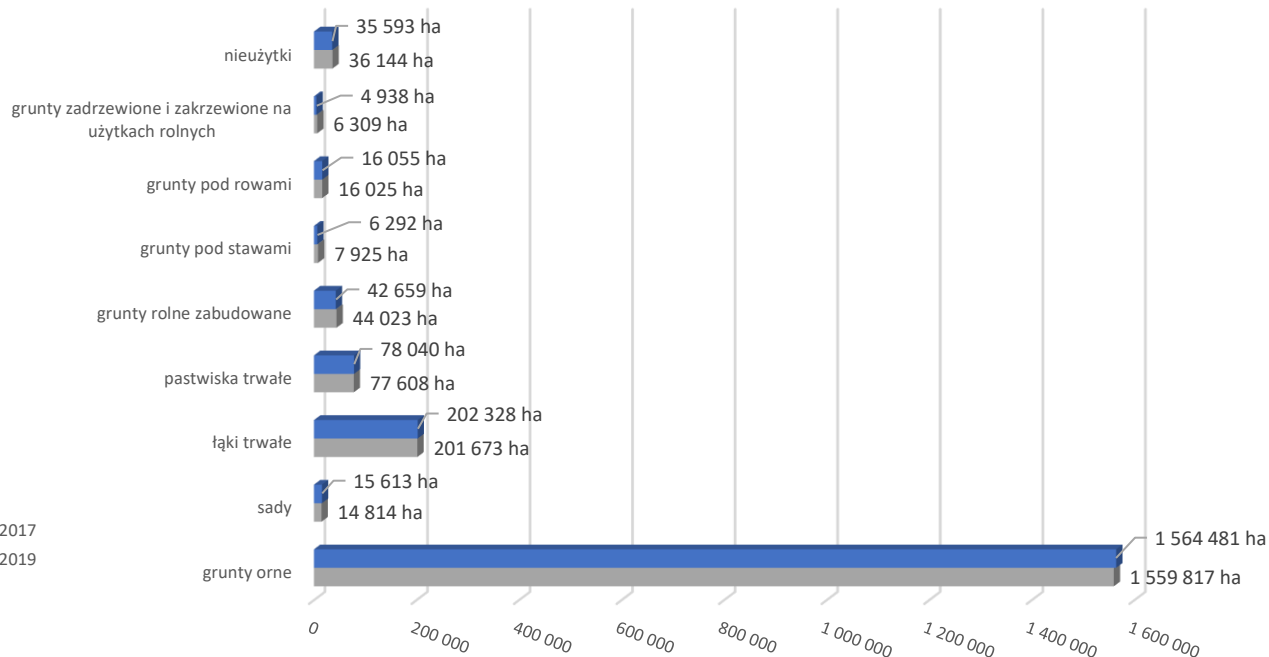
Do terenów różnych zalicza się wszystkie pozostałe grunty, niezaliczone do innych użytków gruntowych, w szczególności zajęte pod budowlę ziemne, takie jak: wały przeciwpowodziowe niezaliczone do terenów komunikacyjnych, kopce oraz groble niewchodzące w skład stawów.

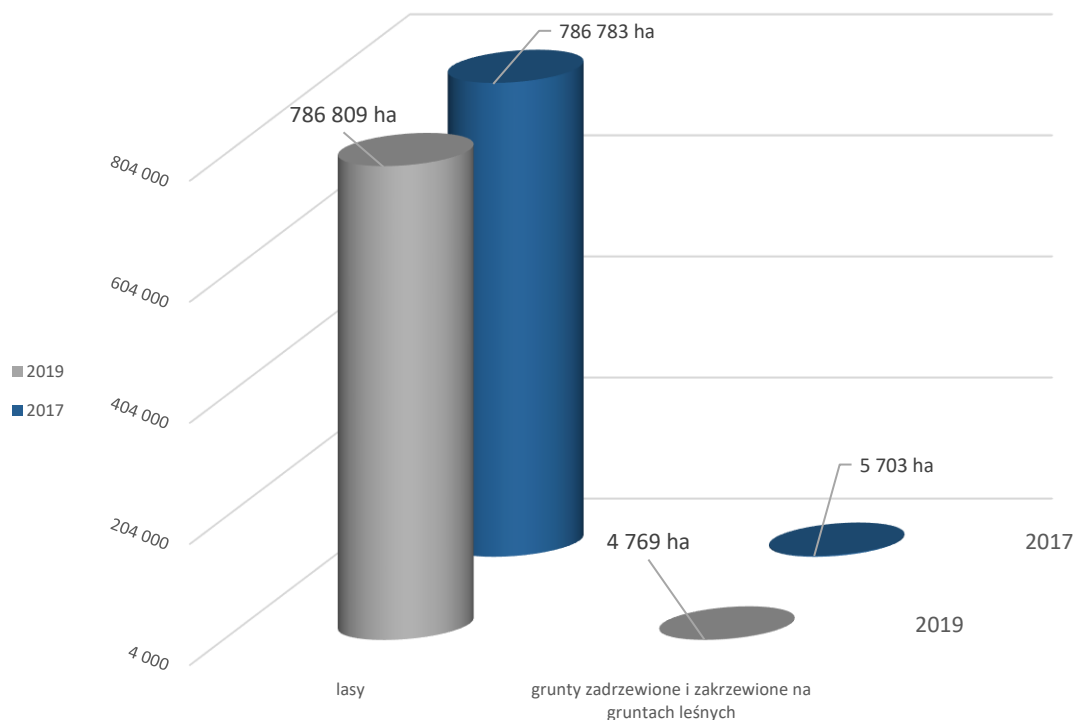
Struktura gruntów rolnych w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2019r.

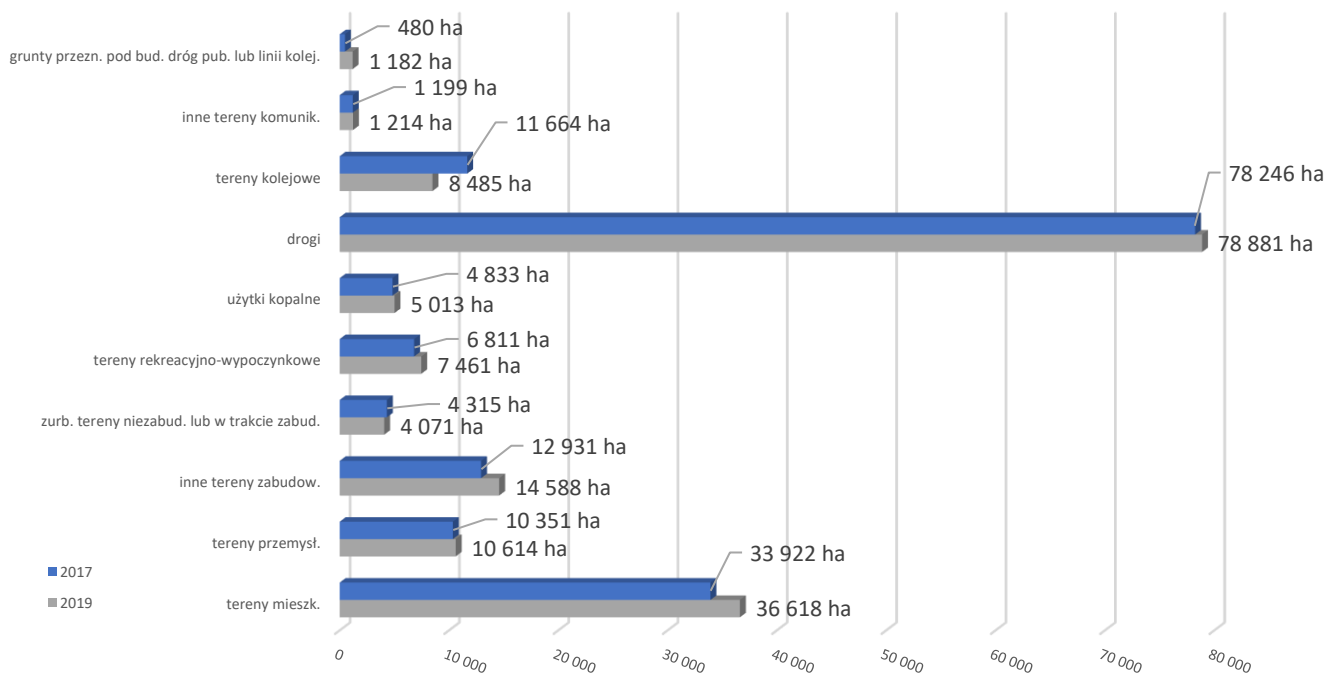
Struktura zmian gruntów rolnych w województwie wielkopolskim w wg stanu na: 1.01.2017 r. i 1.01.2019r.

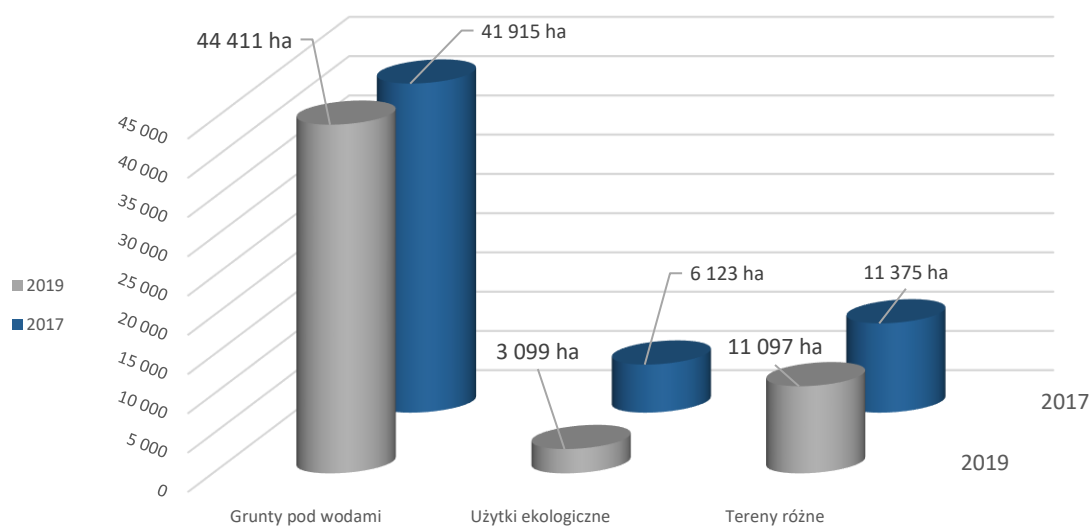
**Struktura zmian gruntów leśnych (lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych)
wg stanu na: 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.**

**Struktura zmian gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w województwie wielkopolskim
wg stanu na: 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.**

**Struktura zmian gruntów pod wodami, użytków ekologicznych, terenów różnych
wg stanu na: 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.**

Na podstawie zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków według stanów na 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r. opracowano analizę w zakresie zmian w strukturze własnościowej gruntów użytkowanych rolniczo, przyjmując do niniejszej analizy grunty będące własnością, we władaniu czy też w zarządzie następujących podgrup rejestrowych:

1.1 - Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa;

1.2 - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;

7.1 - Osób fizycznych;

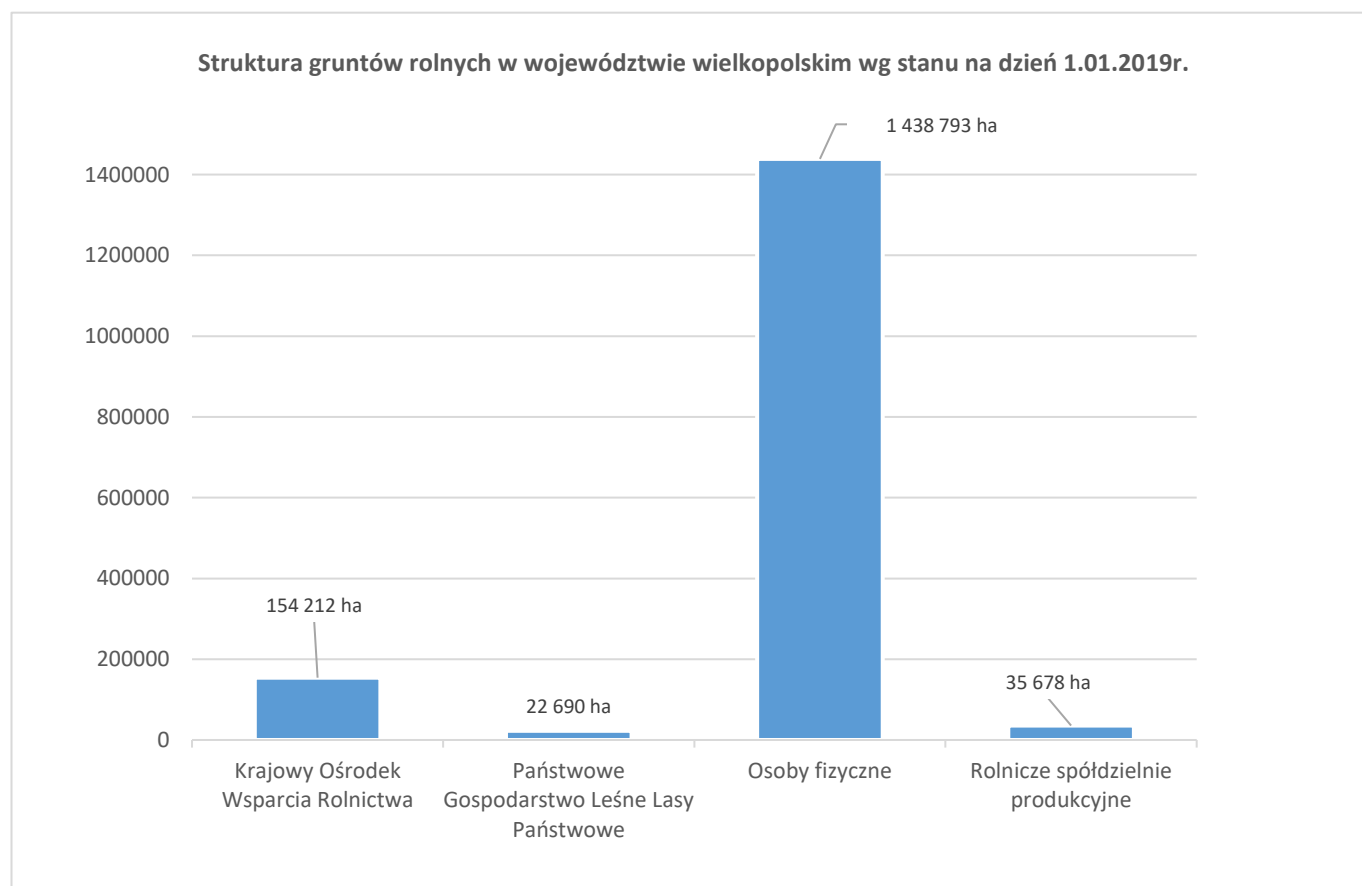
8.1 - Rolniczych spółdzielni produkcyjnych;

Do podgrupy 1.1 zalicza się grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 817 t.j.).

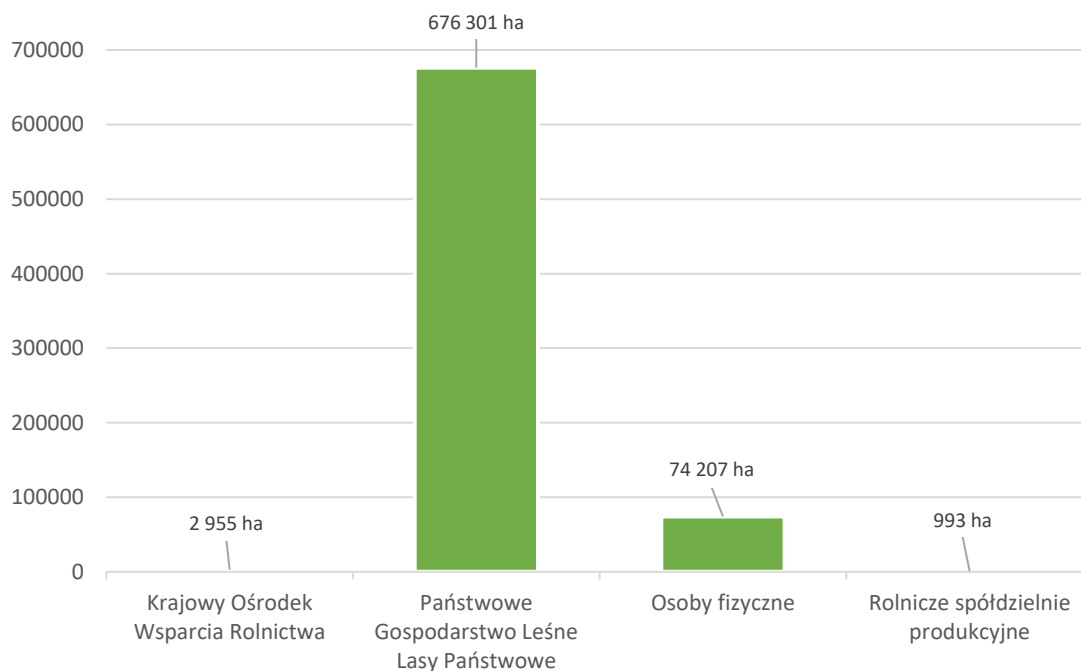
Do podgrupy 1.2 zalicza się grunty Skarbu Państwa znajdujące się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz grunty, których właściciele nie są znani, znajdujące się we władaniu, na zasadach samoistnego posiadania, tej jednostki organizacyjnej.

Do podgrupy 7.1 zalicza się grunty, które są własnością osób fizycznych oraz grunty, których właściciele nie są znani, znajdujące się we władaniu, na zasadach samoistnego posiadania tych osób, które w rozumieniu przepisów podatkowych wchodzą w skład gospodarstw rolnych.

Do podgrupy 8.1 zalicza się grunty, które są własnością rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich związków, oraz grunty, których właściciele nie są znani, znajdujące się we władaniu, na zasadach samoistnego posiadania, tych osób prawnych.

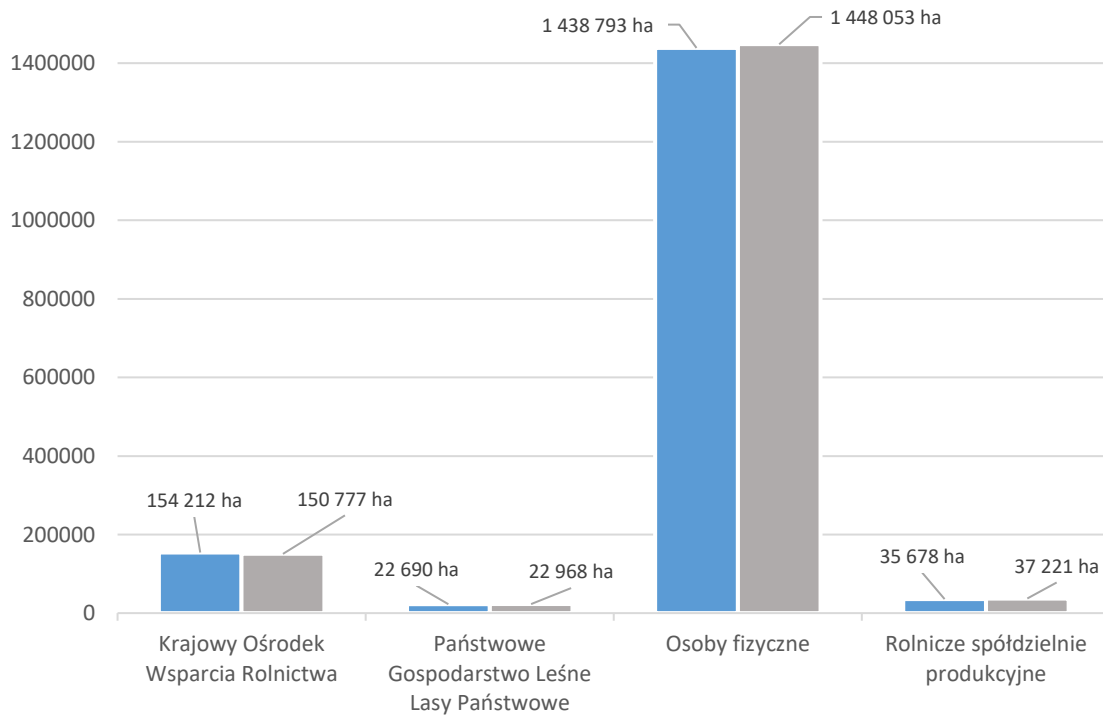

Struktura gruntów leśnych w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2019r.^x

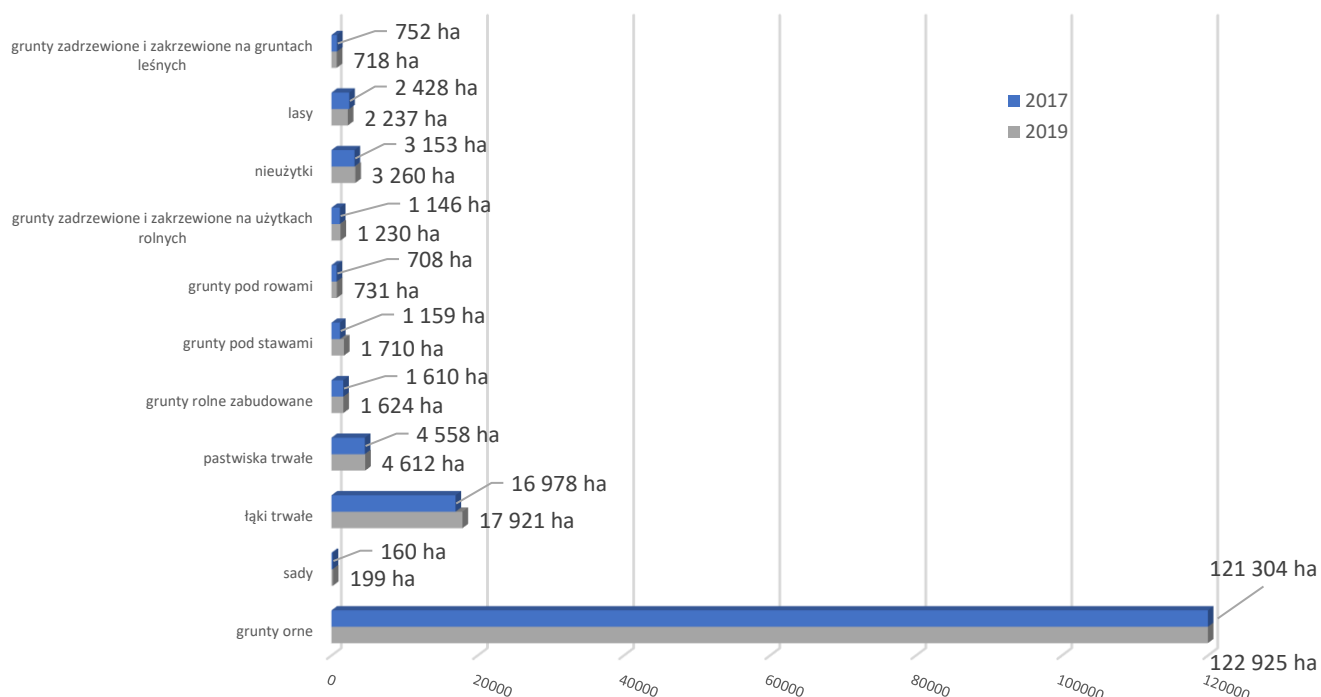

^x – lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione

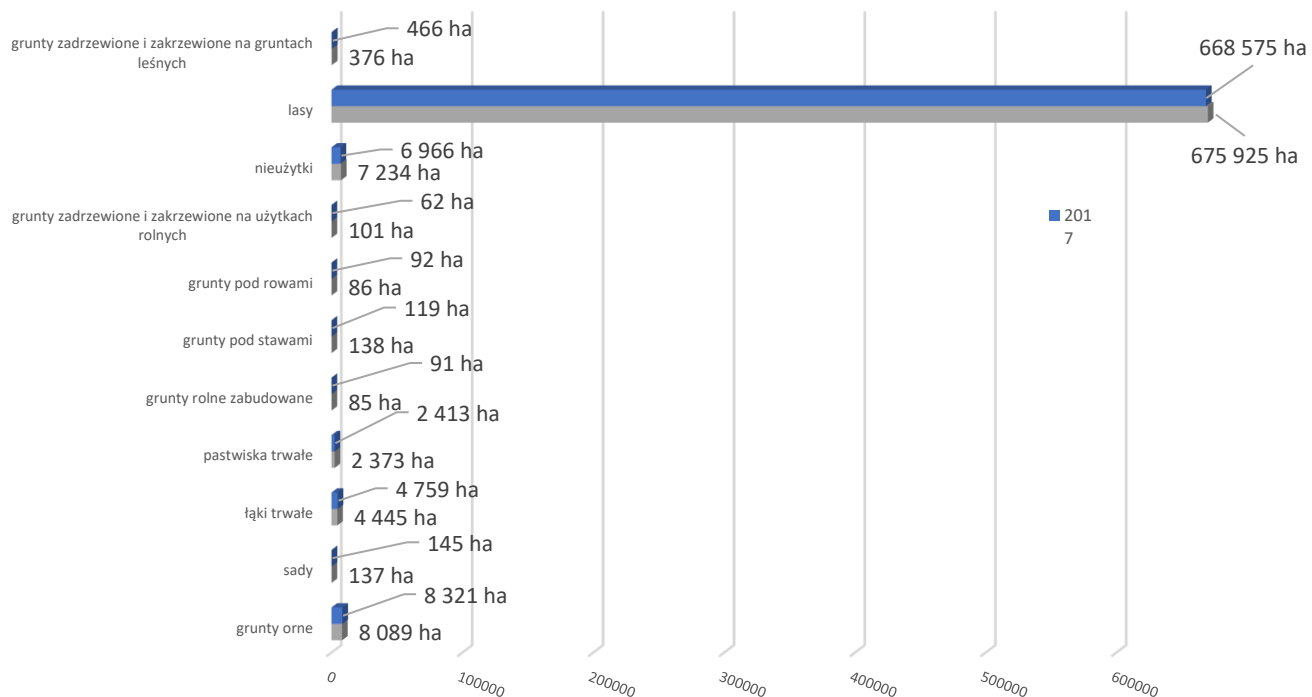
Zmiany w strukturze gruntów użytkowanych rolniczo w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.

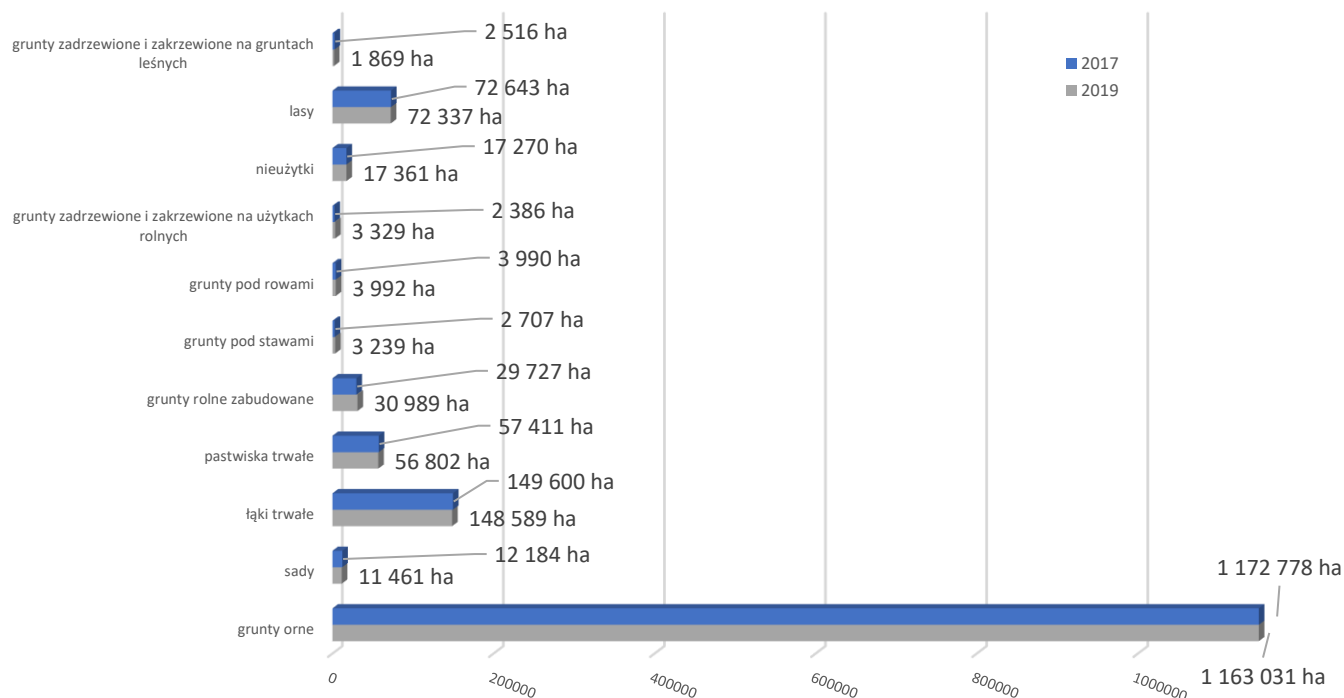
Zmiany w strukturze gruntów rolnych i leśnych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2017r. i 1.01.2019 r.

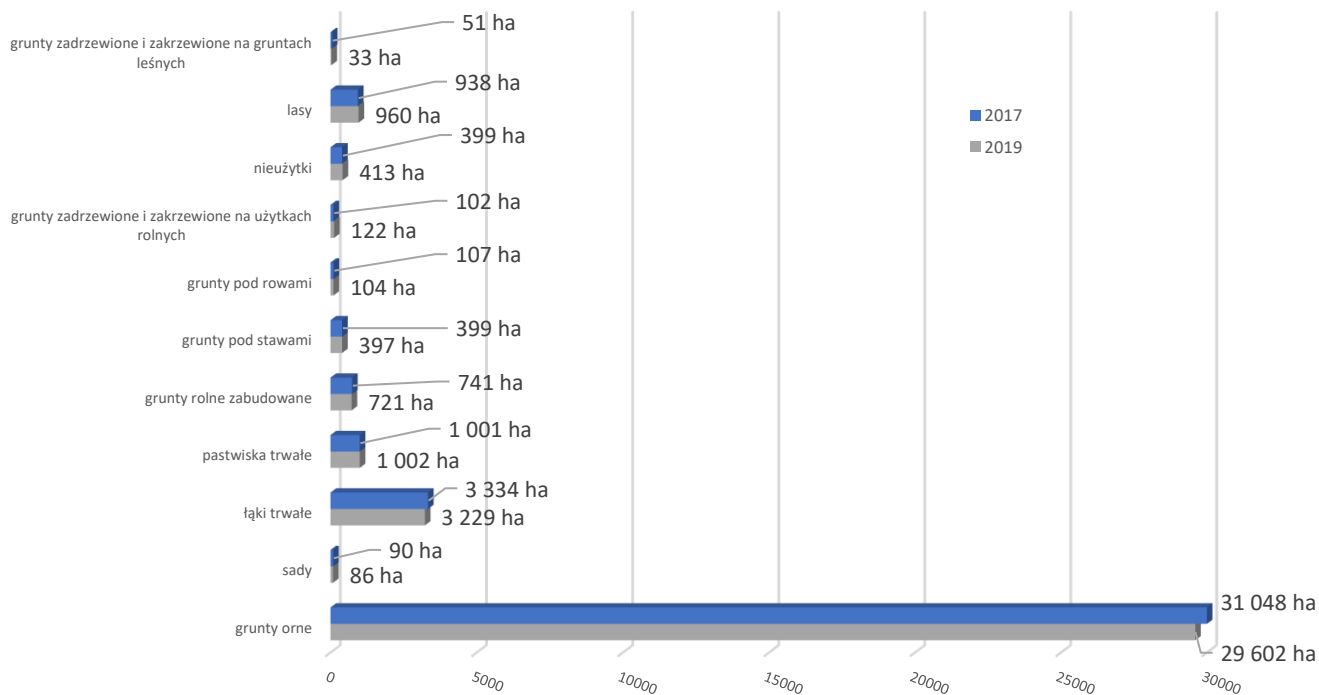
Zmiany w strukturze gruntów rolnych i leśnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2017r. i 1.01.2019 r.

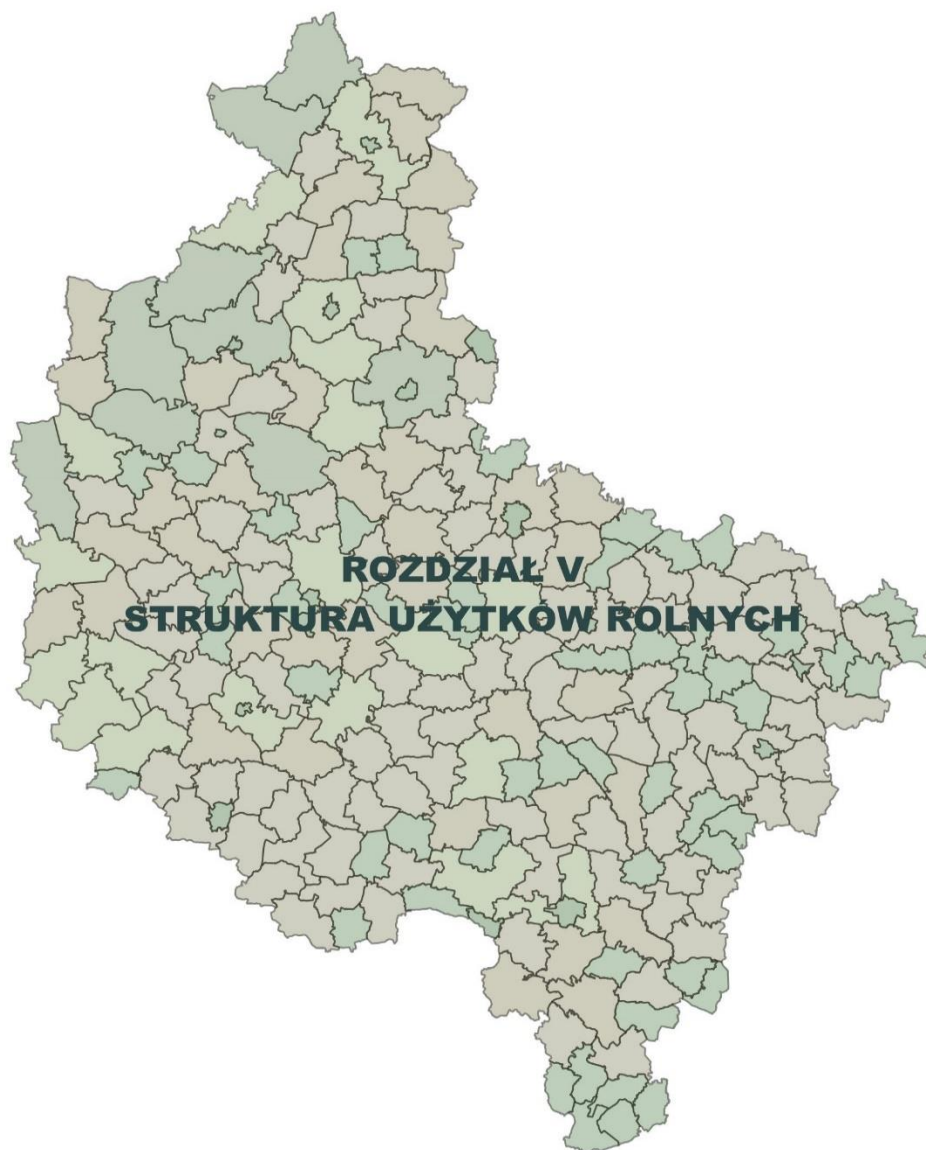

Zmiany w strukturze gruntów rolnych i leśnych wchodzących w skład gospodarstw rolnych osób fizycznych w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.

Zmiany w strukturze gruntów rolnych i leśnych Rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich związków w województwie wielkopolskim wg stanu na dzień 1.01.2017 r. i 1.01.2019 r.

PRZYNALEŻNOŚĆ GRUNTÓW DO POSZCZEGÓLNYCH KLAS

Przynależność gruntów do poszczególnych klas określa załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz.U. z 2012 r. poz.1246).

GRUNTY ORNE

Klasa I (Gleby orne najlepsze)

Gleby na których można osiągać bez większych nakładów, nawet w średniej kulturze rolnej, wysokie plony najszlachetniejszych, głęboko korzeniących się roślin uprawnych. Gleby te nadają się pod uprawę wszystkich roślin uprawnych, w szczególności buraków cukrowych, pszenicy, lucerny, rzepaku, koniczyny czerwonej, pod uprawę warzyw i zakładanie sadów.

Klasa II (Gleby orne bardzo dobre)

Gleby te są zbliżone właściwościami do gleb klasy I, ale występują już w nieco gorszych warunkach fizjograficznych lub mają nieco gorsze właściwości fizyczne. Gleby te są zmeliorowane lub nie wymagają melioracji. W zasadzie nadają się pod uprawę tych samych roślin uprawnych co gleby klasy I, ale w średniej kulturze rolnej plony osiągnięte na glebach tej klasy są niższe. Gleby te nadają się bardzo dobrze pod zakładanie sadów.

Klasa IIIa (Gleby orne dobre)

Gleby te mają gorsze właściwości fizyczne lub chemiczne, lub występują w gorszych warunkach fizjograficznych niż gleby klasy I i II. Przede wszystkim odnosi się to do stosunków wodnych (poziom wód gruntowych może ulegać stosunkowo znacznym wahaniom). Wybór roślin uprawnych na tych glebach jest na ogół mniejszy niż na glebach klasy I i II, a wysokość plonów waha się w szerokich granicach w zależności od stopnia kultury rolnej, umiejętności uprawy i nawożenia oraz w pewnym stopniu od warunków atmosferycznych. Gleby w tej klasie są zmeliorowane lub nie wymagają melioracji. Na lżejszych glebach tej klasy osiąga się wysokie plony żyta, jęczmienia, owsa i ziemniaków, a w warunkach wysokiej kultury rolnej uzyskuje się, podobnie jak na glebach cięższych, dobre plony buraków cukrowych, pszenicy, warzyw i koniczyny czerwonej. Gleby tej klasy nadają się również pod zakładanie sadów.

Klasa IIIb (Gleby orne średnio dobre)

Gleby te są zasadniczo zbliżone właściwościami do gleb klasy IIIa, ale mają gorsze właściwości fizyczne lub chemiczne, lub występują w gorszych warunkach fizjograficznych. Poziom wód gruntowych ulega jeszcze większym wahaniom, a plony są uzależnione w jeszcze większym stopniu od warunków atmosferycznych, niekiedy bywają to gleby okresowo za suche, inne mogą być okresowo za mokre. Na glebach tych w warunkach wysokiej kultury rolnej i pomyślnego przebiegu warunków atmosferycznych można osiągnąć dobre plony pszenicy, buraków cukrowych i koniczyny czerwonej. Gleby tej klasy nadają się również pod zakładanie sadów.

Klasa IVa (Gleby orne średniej jakości, lepsze)

Są to gleby o zdecydowanie mniejszym wyborze roślin uprawnych niż gleby klas wyższych. Plony są na ogół średnie, nawet gdy gleby te znajdują się w dobrej kulturze rolnej. Plony w znacznym stopniu są uzależnione od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych, szczególnie w okresie wegetacyjnym. W sprzyjających warunkach atmosferycznych i dobrej kulturze rolnej mogą dać nawet wysokie plony pszenicy, buraków cukrowych i koniczyny czerwonej, żyto plonuje na nich gorzej od pszenicy i jest mniej pewne. Znaczna część takich gleb ma poziom wód gruntowych okresowo za wysoki i wymaga melioracji, a po jej wykonaniu gleby te przechodzą do klas wyższych (nawet do klasy II). Przeważnie występują na nich mniej korzystne warunki do zakładania sadów niż na glebach klas wyższych. Gleby lekkie tej klasy są glebami żytnio ziemniaczanymi, natomiast nie nadają się pod uprawę koniczyny czerwonej. W przypadku gdy gleby tej klasy są utrzymywane w wysokiej kulturze rolnej i dobrych warunkach wilgotnościowych, nadają się pod uprawę jęczmienia, a nawet pszenicy i owsa, a buraki pastewne dają plony zadowalające.

Gleby tej klasy nadają się również pod zakładanie sadów, ale pod uprawę nie wszystkich gatunków drzew owocowych.

Klasa IVb (Gleby orne średniej jakości, gorsze)

Gleby te zasadniczo są zbliżone swymi właściwościami do gleb klasy IVa, ale są bardziej od nich wadliwe albo zbyt suche, albo zbyt wilgotne. Plony wahają się w szerokich granicach i silnie są uzależnione od warunków atmosferycznych. Na cięższych glebach zaliczanych do tej klasy najlepiej uprawia się mieszanki zbóż, owies, koniczynę, kapustę, brukiew i inne rośliny pastewne. Nie nadają się pod uprawę ozimin. Gleby tej klasy nadają się pod uprawę tylko niektórych gatunków drzew owocowych. Gleby lekkie w tej klasie są w zasadzie glebami żytnio-ziemniaczanymi, są jednak często wrażliwe na suszę. Wyjątkowo, w sprzyjających warunkach atmosferycznych i gdy są utrzymywane w wysokiej kulturze rolnej, nadają się pod uprawę innych roślin uprawnych. Pod zakładanie sadów nadają się dla mniej wymagających gatunków drzew owocowych.

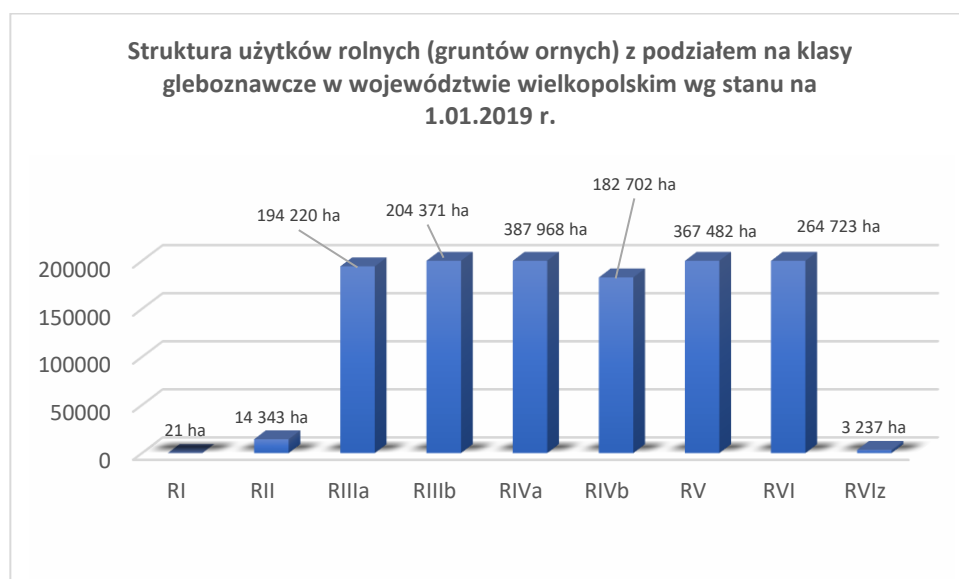
Klasa V (Gleby orne słabe) Gleby te są mało żyzne i mało urodzajne. Należą do nich gleby zbyt lekkie, za suche, przydatne do uprawy żyta i łubinu, a w latach obfitujących w opady nadają się pod uprawę ziemniaków i seradeli. Do klasy tej zalicza się również płytkie i kamieniste gleby, najczęściej ubogie w materię organiczną oraz gleby zbyt mokre, niezmeliorowane lub nienadające się do melioracji. Gleby ciężkie i podmokłe w tej klasie najbardziej nadają się pod uprawę brukwi i kapusty, mieszanek traw oraz niektórych roślin pastewnych. Gleby te w zasadzie nie nadają się pod zakładanie sadów. Na glebach lekkich i suchych tej klasy uprawia się żyto, łubin, niekiedy ziemniaki. Dobór odpowiednich roślin w głównej mierze jest uzależniony od stosunków wodnych i stopnia kultury rolnej. Gleby te nadają się pod uprawę tylko niektórych gatunków drzew owocowych.

Klasa VI (Gleby orne najłabsze)

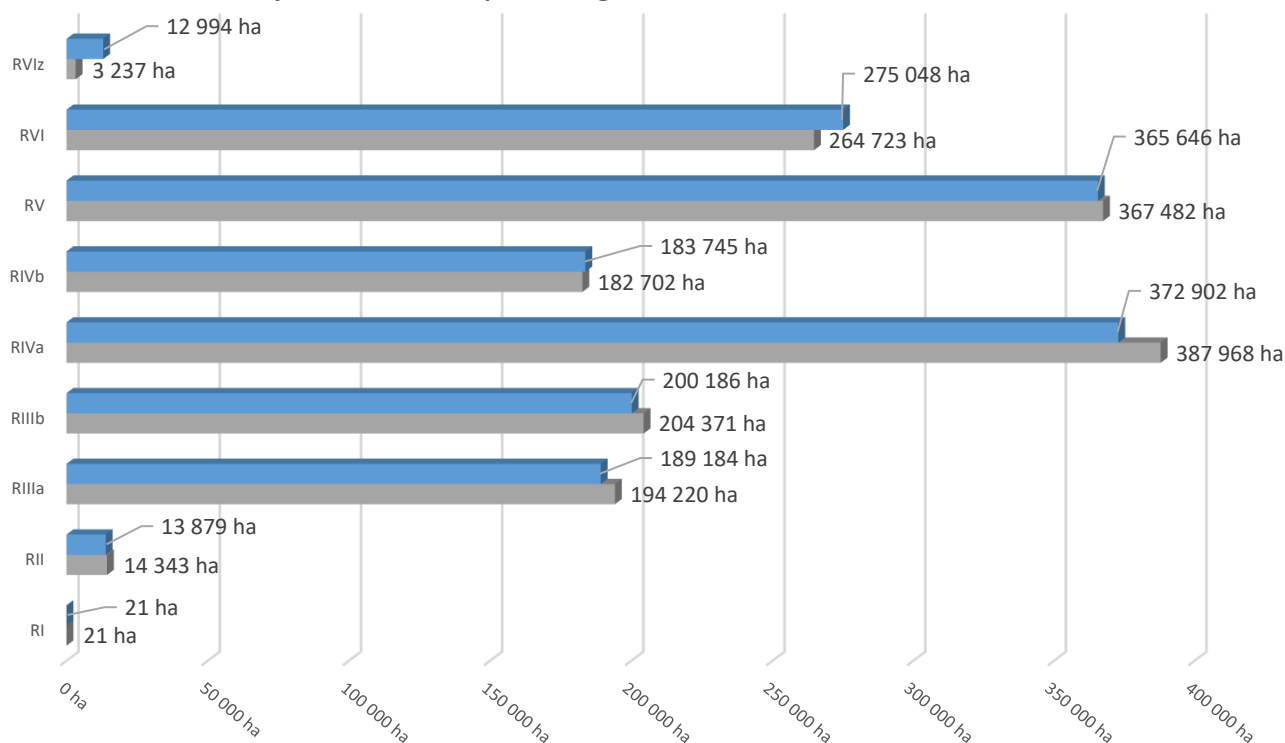
Gleby te są bardzo słabe, wadliwe, dają plony niskie i niepewne. Podmokłe gleby tej klasy wykazują stale za wysoki poziom wód gruntowych. Przeprowadzenie melioracji na tych glebach jest bardzo utrudnione. Nie nadają się do uprawy zbóż i roślin okopowych i powinny być wykorzystywane raczej jako pastwiska. Nie nadają się również pod zakładanie sadów.

Klasa VIz (Gleby orne najłabsze, trwale za suche lub za mokre)

Do tej klasy zalicza się gleby suche, nieprzydatne do uprawy polowej. Gleby te powinny być zalesione. Gleby tej klasy różnią się od przedstawionych w klasie VI bardziej niekorzystnymi cechami wynikającymi z budowy profilu glebowego i układu warunków fizjograficznych. Wyjątkowo zalicza się do tej klasy niektóre bardzo podmokłe piaski, nieprzydatne jako grunty orne ani łąki trwałe i pastwiska trwałe, nadające się pod zalesienie olszyną.

Zmiany w strukturze użytków rolnych (gruntów ornych) z podziałem na klasy gleboznawcze w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 r. oraz 1.01.2019 r.

	RI	RII	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	RVIIz
■ 2017	21	13879	189184	200186	372902	183745	365646	275048	12994
■ 2019	21	14343	194220	204371	387968	182702	367482	264723	3237

ŁĄKI TRWAŁE I PASTWISKA TRWAŁE

Klasa I (Gleby najlepsze)

Łąki trwałe i pastwiska trwałe tej klasy usytuowane są na glebach zasobnych w próchnicę o wysokim potencjale produkcyjnym z łatwą dostępnością przy użytkowaniu (brak zarośli i kamieni). Nie wymagają lub z minimalną ilością urządzeń melioracyjnych ze względu na korzystny układ stosunków wodnych. Łąki przeważnie trzykośne. Pastwiska występujące wyjątkowo w tej klasie umożliwiają czterokrotne spaszanie.

Klasa II (Gleby bardzo dobre)

Łąki trwałe i pastwiska trwałe na glebach mineralnych lub mułowo-torfowych o właściwościach i położeniu podobnych jak w klasie I, ale nieco gorszych warunkach siedliskowych. Dostępność przy użytkowaniu bardzo dobra, urządzenia melioracyjne występują sporadycznie. Łąki co najmniej dwukośne, a pastwiska występujące w tej klasie mają wydajność pozwalającą na czterokrotne spaszanie.

Klasa III (Gleby dobre)

Łąki trwałe i pastwiska trwałe na glebach mineralnych mułowo-torfowych o właściwościach fizycznych i chemicznych gorszych niż w klasie I i II oraz na glebach torfowych torfów niskich o uregulowanych stosunkach wodnych i glebach torfowo-murszowych. Łąki trwałe i pastwiska trwałe zaliczane do klasy III mają równy i łatwy dostęp, który okresowo mogą utrudniać, np. roztopy.

Klasa IV (Gleby średniej jakości)

Łąki trwałe i pastwiska trwałe kwalifikujące się do klasy IV są obszarowo najliczniejsze i reprezentują siedliska charakteryzujące się zmiennym uwilgotnieniem i dużą różnorodnością gleb organicznych, mineralno-organicznych i mineralnych. Występują na gorszych stanowiskach, utrudniających

zagospodarowanie ze względu na np. zakrzaczenie, większą ilość kamieni i pni, ukształtowanie terenu bądź utrudniony dostęp.

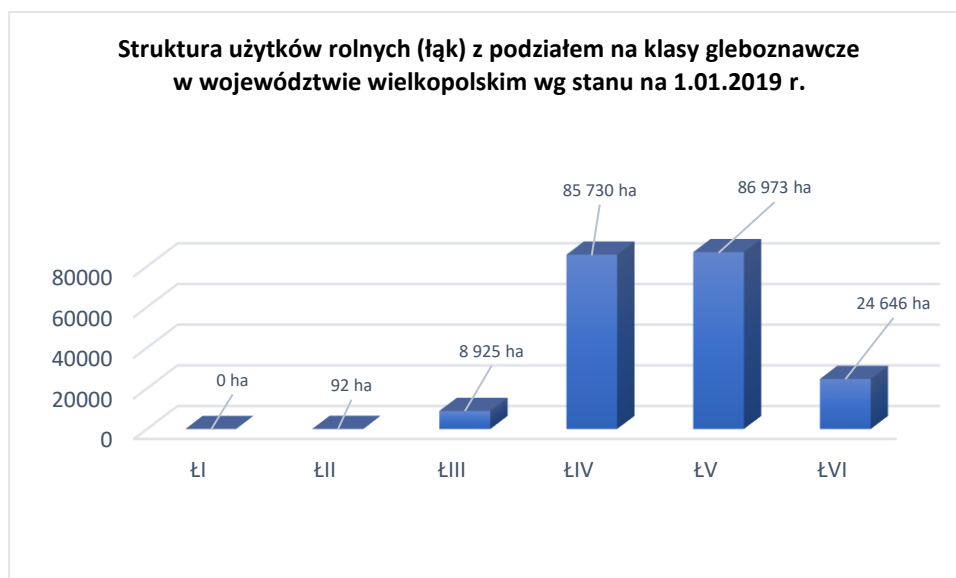
W trakcie zalewów, które mogą utrudniać właściwe użytkowanie tych obszarów, woda ma utrudniony odpływ i pozostaje na powierzchni przez kilkanaście dni.

Klasa V (Gleby słabe)

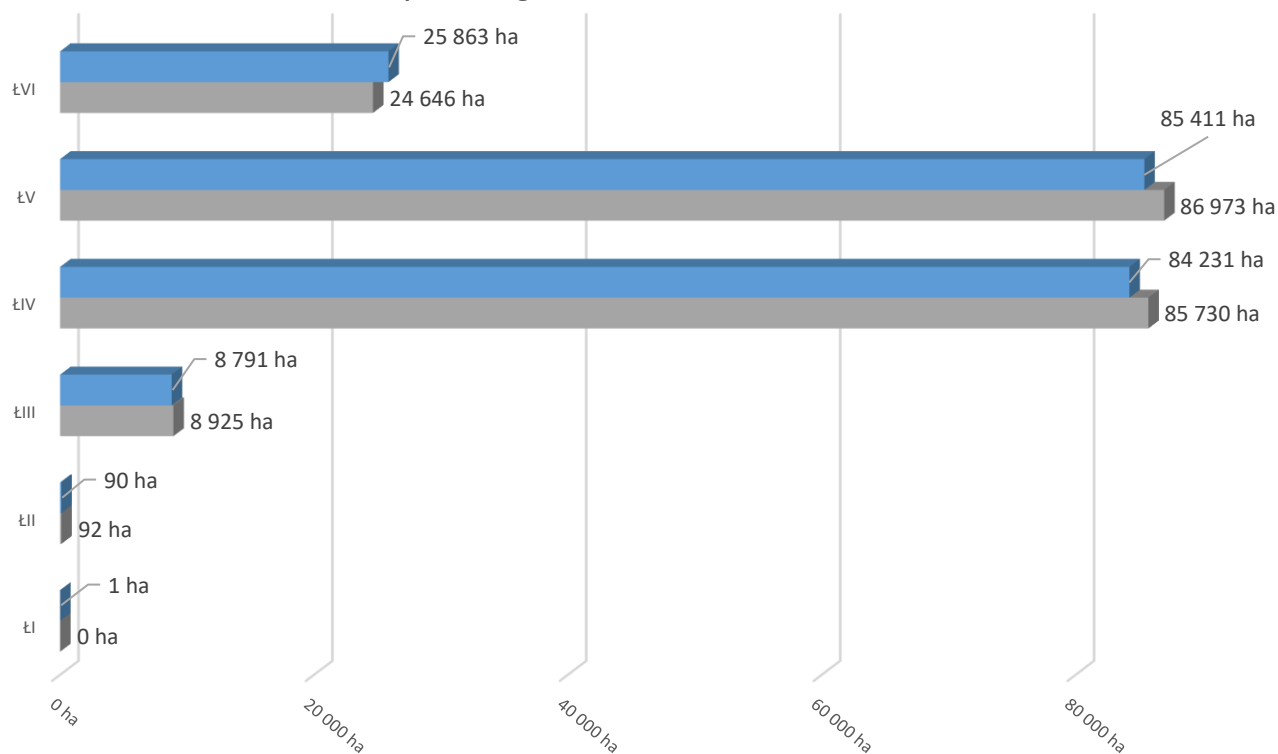
Łąki trwałe i pastwiska trwałe zaliczane do klasy V charakteryzują się w szczególności trwałym, wadliwym układem warunków wodnych. Mogą być one zbyt suche lub zbyt wilgotne w okresie wegetacyjnym. Uprawa łók trwałych i zbiór mechaniczny są bardzo utrudnione. Woda przeważnie podtapia teren; jeżeli nawet jest to woda zalewowa, nie polepsza ona jakości zbiorów. Powierzchnia jest nierówna i kępiasta. Łąki trwałe i pastwiska trwałe tej klasy usytuowane są na słabo próchnicznych, ubogich w składniki pokarmowe glebach mineralnych, na glebach mułowo-torfowych przesuszonych i zbyt mokrych, na glebach torfowych o utrudnionym użytkowaniu i glebach torfowych zdegradowanych. Czynniki obniżającymi wartość tych siedlisk są w szczególności zakrzaczenie, obecność pni i kamieni, niekorzystne ukształtowanie terenu i inne. Najczęściej w klasie V klasyfikowane są łąki jednokośne, turzycowe i trawiaste, zachwaszczone.

Klasa VI (Gleby najłabsze)

Łąki trwałe i pastwiska trwałe kwalifikujące się do tej klasy to w większości siedliska ubogie, a równocześnie krańcowo różne pod względem uwilgotnienia, tj. za mokre lub za suche, o zróżnicowanych zbiorowiskach roślinnych. Występują na glebach murszowych mocno zdegradowanych, na glebach mineralnych i wytworzonych z torfów stale podtapianych. Zbiór siana odbywa się w trudnych warunkach i nie co roku, a zbiór mechaniczny jest wręcz niemożliwy. Wspólną cechą tych siedlisk jest mała żyzność i przydatność rolnicza, wyrażająca się bardzo niską produktywnością i małą wartościową paszą.

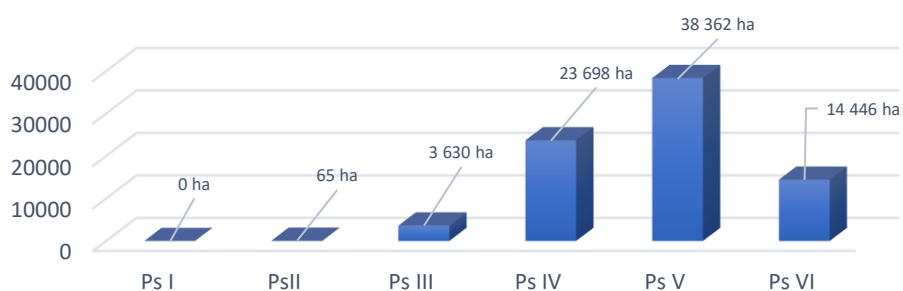

Zmiany w strukturze użytków rolnych (łąk) z podziałem na klasy gleboznawcze w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 . oraz 1.01.2019 r.

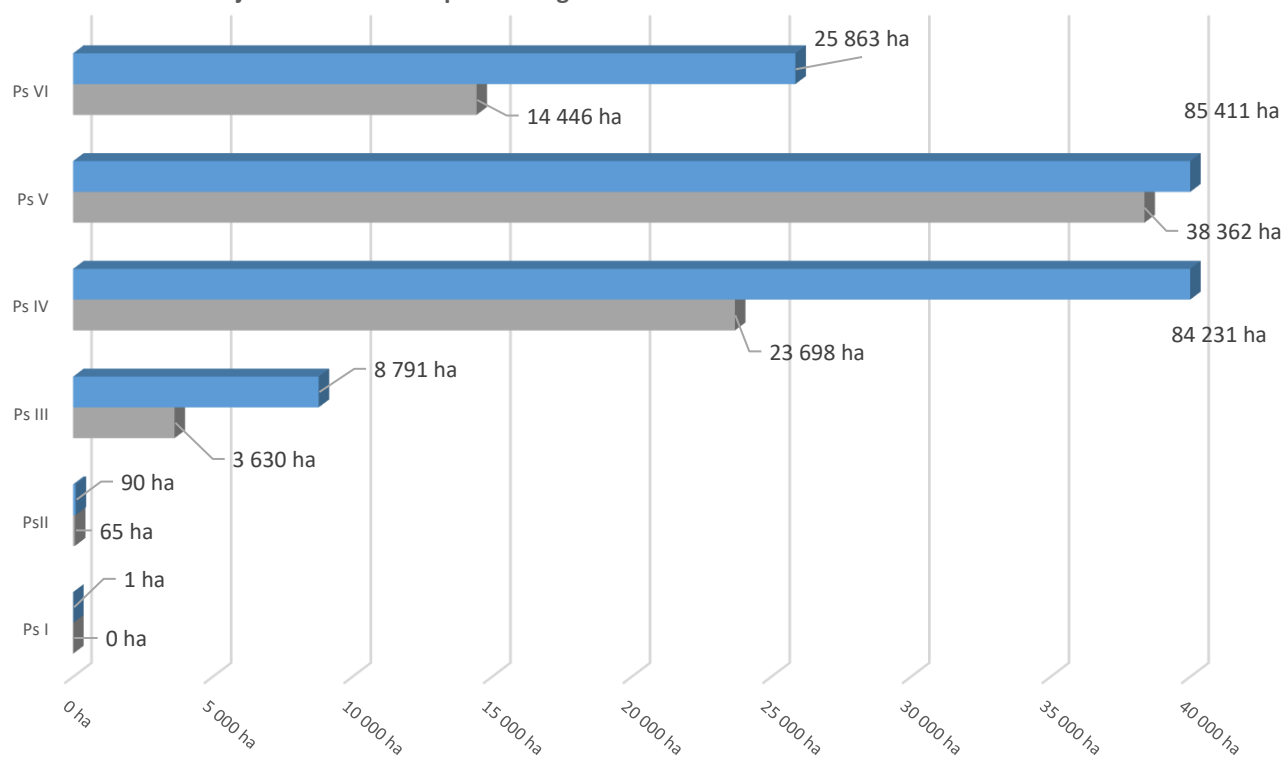

	ŁI	ŁII	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI
2017	1	90	8791	84231	85411	25863
2019	0	92	8925	85730	86973	24646

Struktura użytków rolnych (pastwisk) z podziałem na klasy gleboznawcze w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2019 r.

Zmiany w strukturze użytków rolnych (pastwisk) z podziałem na klasy gleboznawcze w województwie wielkopolskim wg stanu na 1.01.2017 r. oraz 1.01.2019 r.

	Ps I	PsII	Ps III	Ps IV	Ps V	Ps VI
■ 2017	1	90	8791	84231	85411	25863
■ 2019	0	65	3630	23698	38362	14446

Niniejsza analiza została opracowana w celu zaprezentowania struktury agrarnej i sposobu użytkowania gruntów w województwie wielkopolskim. Struktura użytkowania gruntów jest najlepszym sposobem przedstawienia układu zagospodarowania przestrzeni województwa.

Łączna powierzchnia województwa wielkopolskiego wg stanu na 1 stycznia 2019 r. wynosi 2 982 650 ha w tym:

miasta na prawach powiatu	44 550 ha
powiaty ziemskie	2 938 100 ha

W województwie wielkopolskim znajduje się 31 powiatów ziemskich i cztery na prawach powiatu (miasta: Kalisz, Konin, Leszno, Poznań).

Największymi pod względem zajmowanego obszaru są powiaty:

poznański	189 988 ha
czarnkowsko-trzcianecki	180 605 ha
złotowski	166 017 ha
koniński	157 824 ha

Główną formę wykorzystania gruntów w województwie wielkopolskim stanowią grunty rolne (użytki rolne i nieużytki). Zajmują one 1 964 338 ha, co stanowi 65,87 % powierzchni województwa. Znaczącą powierzchnię zajmują grunty leśne obejmujące 791 578 ha, co stanowi 26,54 % powierzchni województwa. Najmniejszą powierzchnię zajmują użytki ekologiczne (3 099 ha – 0,10 % powierzchni województwa).

W strukturze gruntów rolnych dominują grunty orne zajmujące 1 559 817 ha - 79,41 % powierzchni gruntów rolnych) i odpowiednio: sady 14 814 ha – 0,75 %, łąki trwałe 201 673 ha – 10,27 %, pastwiska trwałe 77 608 ha – 3,95 %, grunty rolne zabudowane 44 023 ha – 2,24 %, grunty pod stawami 7 925 ha – 0,40 %, grunty pod rowami 16 025 ha – 0,82 %, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych 6 309 ha – 0,32 %, nieużytki 36 144 ha – 1,84 %.

Drugą co do wielkości formą wykorzystania ziemi są grunty leśne obejmujące 791 578 ha, tj. 26,54 % powierzchni województwa. Trzecią natomiast grunty zbudowane i zurbanizowane. Zajmują 168 127 ha – 5,64 % powierzchni województwa. Największą powierzchnię w strukturze gruntów zbudowanych i zurbanizowanych zajmują drogi 78 881 ha – 46,92 % tych gruntów i odpowiednio: tereny mieszkaniowe 36 618 ha – 21,78%, inne tereny zabudowane 14 588 ha – 8,68 %, tereny przemysłowe 10 614 ha – 6,31 %, tereny kolejowe 8 485 ha – 5,05 %, tereny rekreacyjno - wypoczynkowe 7 461 ha – 4,44 %, użytki kopalne 5 013 ha – 2,98 %, zurbanizowane tereny niezabudowane 4 071 ha – 2,42 %, inne tereny komunikacyjne 1 214 ha – 0,72 %. Wśród gruntów zbudowanych i zurbanizowanych daje się zauważyć, w analizowanym okresie, wzrost powierzchni zajmowanych pod drogi, tereny mieszkaniowe, inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Nieznaczne zmiany powierzchni występują w przypadku użytków kopalnych. Terenów kolejowych natomiast systematycznie ubywa.

Poza gruntami rolnymi, lasami oraz gruntami zabudowanymi i zurbanizowanymi analizie poddano grunty pod wodami, użytki ekologiczne, tereny różne. Grunty pod wodami zajmują 44 411 ha - 1,49 % powierzchni województwa i odpowiednio użytki ekologiczne 3 099 ha – 0,10 %, tereny różne 11 097 ha – 0,37 %. Widoczny jest wzrost powierzchni gruntów pod wodami. Nieznaczny jest natomiast spadek terenów różnych w 2019 roku oraz wyraźnie zmniejszyła się powierzchnia użytków ekologicznych.

Struktura własności gruntów w województwie, wg stanu na 1 stycznia 2019 r. wskazuje na dominację sektora prywatnego (grunty osób fizycznych, spółdzielni, kościołów i związków wyznaniowych, wspólnot gruntowych, spółek prawa handlowego). Grunty te zajmują 1 848 004 ha, tj. 61,96 % powierzchni województwa. Grunty sektora publicznego (grunty Skarbu Państwa, włącznie z gruntami przekazywanymi w użytkowanie wieczyste, grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych, grunty gmin i związków międzygminnych, jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego, grunty powiatów i województw) zajmują 1 134 646 ha, tj. 38,04 % powierzchni województwa.

Analiza struktury własności gruntów rolnych (użytki rolne i nieużytki) wskazuje na przewagę sektora prywatnego. Do tego sektora należy 1 700 365 ha tych gruntów, tj. 86,56 %, natomiast w rękach sektora publicznego znajduje się 263 976 ha, tj. 13,44 %. Nastąpił wzrost powierzchni gruntów rolnych należących do osób fizycznych, województwa, spółek prawa handlowego i innych podmiotów oraz kościołów i związków wyznaniowych w stosunku do danych z 2017 roku. Wyraźnie zmniejszyła się powierzchnia gruntów rolnych będących we władaniu Skarbu Państwa, gmin, spółdzielni, powiatów.

Analizując zmiany w strukturze gruntów rolnych daje się zauważyć zmniejszenie powierzchni gruntów władanych przez Rolnicze spółdzielnie produkcyjne oraz Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a także należących do osób fizycznych. Nastąpił natomiast wzrost powierzchni gruntów rolnych władanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Grunty orne dominują w strukturze użytków gruntowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz osób fizycznych. Powierzchnia gruntów ornych (wg danych na 1.01.2017 r., w stosunku do danych na 1.01.2019 r.) Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa uległa zwiększeniu o 1 621 ha, natomiast Rolniczych spółdzielni produkcyjnych powierzchnia gruntów ornych zmniejszyła się o 1 446 ha.

Z analizy struktury własności gruntów leśnych można zauważyć, że grunty leśne w przeważającej części należą do sektora publicznego i zajmują 706 928 ha, co stanowi 89,25 % powierzchni tych gruntów. W sektorze prywatnym dominują grunty leśne należące do osób fizycznych. We władaniu tych osób znajduje się 80 151 ha, co stanowi 94,11 % powierzchni tych gruntów. W strukturze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe grunty leśne zajmują 676 301 ha, tj. 89,64 % powierzchni tych gruntów.

W strukturze własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zdecydowanie największe powierzchnie zajmują grunty władane przez : Gminy 53 707 ha – 31,94 %, Osoby fizyczne 42 243 ha – 25,13 %, Skarb Państwa 40 496 ha – 24,09 %, . Następuje tendencja spadku powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gruntów będących we władaniu Skarbu Państwa w stosunku do stanu na 2017 rok.

Dominującą rolę we władaniu gruntami pod wodami posiada Skarb Państwa, do którego należy 87,79 % powierzchni tych gruntów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zmian struktury własności i sposobu użytkowania gruntów można zaobserwować pewne ogólne trendy. Następuje zmniejszenie powierzchni gruntów Skarbu Państwa, natomiast zwiększa się powierzchnia gruntów osób fizycznych oraz spółek prawa handlowego i innych podmiotów oraz gmin. Zauważalne jest również zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych na rzecz wzrostu powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Jest to wynikiem przeznaczania użytków rolnych na cele nierolnicze, tj. pod zabudowę komunalną i przemysłowo-usługową oraz inwestycje drogowe.